

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 3/374 | GODINA XXXVI | CIJENA 10 KN

OŽUJAK 2017.

Sretan Uskrs!

Poštovani čitatelji,

kad budete čitali ovaj broj našeg lista Ladonje, korizma će već biti pri kraju. To će biti vrijeme u kome ćemo pokušati sabrati dojmove o tome kakvo je to vrijeme bilo za nas. Je li doista to vrijeme značilo duhovni rast, oplemenjen iskrenom i sabranom molitvom? Jesmo li dobrijim djelima uspjeli nekome učiniti ljepšim trenutak života, jesmo li davanjem svoga vremena i svoga strpljenja nekome pomogli da se kraj nas i s nama osjeća bolje? I dok budemo po svojoj savjesti nastojali odgovoriti na ta pitanja, već nam je pred vratima znakovit i sadržajan blagdan Cvjetnice, Nedjelja Muke Gospodnje kojom započinje i najsvetije vrijeme u cijeloj liturgijskoj godini. To je doista znakovit blagdan koji nam možda ponekad prođe nedovoljno zapušteno, ponajviše zbog toga jer smo usredotočeni na najveći blagdan, na Uskrs koji slavimo svega tjeđan dana kasnije. Ipak, Cvjetnica zaslужuje našu pažnju. To je blagdan kontrasta. Slavlje započinje spomenom na svečan Isusov ulazak u Jeruzalem popraćen s *hosana sinu Davidovu*, a već za koji trenutak u čitanju muke odzvanja poklik *raspni*

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik:

Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika:

Željko Mrak
Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel/fax: 052/624-342, ladonja@josipturcinovic.com
ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema:

David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun

ISTARSKA KREDITNA BANKA UMAG
IBAN HR7023800061147003243
SWIFT ISKB 2X

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica:

ga, *rasjni ga*. Kao da je u tom blagdanu prikazan cijeli ljudski život. I naš je život isprepletan lijepim i radosnim trenutcima kada doživljavamo svu ljepotu vjere i života u vjeri, ali susrećemo i trenutke u kojima osjećamo svu težinu života, životnih muka i križeva. Ove godine, dok čitamo muku kako ju je zapisao sveti Matej, primijetit ćemo da je upravo on izvanredno prikazao Isusovu usamljenost i odbačenost. Svi su ga izrugivali i ponižavali, nikoga nije bilo na njegovoj strani. Ali upravo u trenutku Isusove smrti rimski će satnik reći: „Uistinu Sin Božji bijaše ovaj.“ Zar nam Isus time nije pokazao kako valja umirati? Kako se umire bez mržnje, zlobe ili želje za osvetom. Tko tako umire, pobjeđuje smrt i s pravom se nuda zori vlastitoga uskrsnuća.

Veliki tjedan i vazmeno trodnevљe doista su sažetak i daju smisao cijeloj našoj vjeri. To je prigoda da svatko od nas sebi posvijesti važnost i značaj dara Euharistije na Veliki četvrtak. Pokušajmo Isusovo pranje nogu učenicima razumjeti kao oporučku posлану svima nama, da slaviti Euharistiju, blagovati Euharistiju, uvijek mora značiti služenje ponajprije onima s kojima živimo. Da Veliki petak, dan Isusove smrti, nije dan žalosti jer mi vjerujemo u pobjedu života nad smrću. To je prigoda da se klanjavajući se Isusovu križu, duboko naklonimo svima onima koji danas hrabro i dosljedno nose svoje životne križeve teških neizlječivih bolesti, životnih patnji i muka. Poklonit ćemo se i svima koji u svojim poodmaklim godinama žive svoju starost često napušteni od onih kojima su dali sav svoj život, ali svoje zadnje dane života žive bez

zlobe, mržnje, zavisti i gorčine. To će biti prigoda da se poklonimo svim našim obiteljima koje nastoje biti otvorene životu, bez obzira što ih zbog toga ovo naše društvo i sredina mogu proglašiti zaostalim i primativnim. Ipak, nakon Isusove muke i križa ljudska zloba, pakost i mržnja nisu imale zadnju riječ. Zadnju je riječ izrekao Bog, uskrisivši treći dan Isusa iz mrtvih. I mi se nadamo da će i na kraju našega životnoga puta Bog, u koga vjerujemo, imati zadnju riječ. Može nas ohrabriti primjer Marije Magdalene za koju evanđelisti tvrde da je prva stigla na grob i vidjela da je prazan. Pitamo se kako to da se nije našao netko časniji ili dostojniji biti prvim svjedokom Isusova uskrsnuća, nego upravo ona koja se i nije mogla ponositi svojim prijašnjim životom. Kako to da je uz Ivana baš Petar imao tu čast sam se uvjeriti u prazan grob, isti onaj Petar koji ga je triput zatajio? Nije li to poruka svima nama da Isus nije uskrsnuo samo za neke ili samo za dobre, pobožne, uspješne, već je njegovo uskrsnuće Božji dar za svakog čovjeka na ovoj zemlji. Stoga bismo iz te Božje poruke i mi trebali iščitati ono najvažnije, a to je da uvijek ima smisla činiti dobro, uvijek ima smisla živjeti ljubav i dobrotu, uvijek naš životni križ ima smisla ako ga nosimo po Isusovu primjeru. Ako slijedimo Isusa na svom životnom putu, onda sve poprima novi smisao. Jer živimo po njemu i njegovoj riječi. Poštovani čitatelji, upravo s tom namdom i vjerom svima vama i svima vašima želim blagoslovljene vazmene blagdane.

Tri djevojčice i tri evanđelja

Tri djevojčice drugog razreda u OŠ „Jure Filipović“ u Barbanu napisale su svaka svoje evanđelje: ako želite znati tko je Isus, kakav je Isus, što je radio, odakle je i što njima znači, potražite ih u školi na satu Vjerouauka i sve ćete saznati. Najvažnija poruka iz Enina evanđelja glasi: „Najvažnije ću vam ispričati to da je on uskrsnuo.“ (BiB)

KRIST JE USKRSNUO! RADUJTE SE!

Krist je uskrsnuo! Nadvladao je smrt! Živ je! I zato se treba radovati, jer po njegovu uskrsnuću i nama je zasjala nada života vječnoga. I mi smo „krštenjem zajedno s njime ukopani u smrt da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života... Znamo doista: Krist, uskrišen od mrtvih, više ne umire, smrt više njime ne gospoduje.“ (Iz poslanice Rimljanim).

To je pravi razlog našeg radovanja. Iako se u svakodnevici susrećemo s mnogim zbiljama koje su prije žalost, muka, tjeskoba, križ – ipak nas to neće satrti, uništiti, jer znamo da je i Isus po križu i Kalvariji dospio do uskrsnuća. Ta nada našega uskrsnuća i života vječnoga s Bogom daje nam sigurnost, snagu i za svaku strpljivost u ophodenju s drugim ljudima, moć oprštanja svima i spremnost na žrtvu i služenje svakom potrebnom bratu, sestri. Ta znamo: što god učinimo svome bližnjemu, samome Isusu činimo. Samo ustrajati nam je u činjenju dobra. Ta i Isus je, kako nam svjedoči Sveti pismo „prošao zemljom čineći dobro i ozdravljajući sve...“ (Iz Djela apostolskih).

Svjedoci Isusova uskrsnuća, već u danu po sboti, nakon svih zbivanja Velikog petka, postali

su navjestitelji radosne vijesti. Marija Magdalena, žene, apostoli, učenici svjedoče da je Isus živ, da je uskrsnuo, da su ga vidjeli, da je bio s njima. I to započeto svjedočenje o Isusovom uskrsnuću nastavlja se i danas i nastavit će se dok bude svijeta. Crkva, koju je Krist ustanovio na čvrstoj stijeni – Petru apostolu, izvršava svoje poslanje: svakom stvoru i u svakom vremenu navijestiti veliku radost: Bog ljubi čovjeka, Isus je za sve ljude umro i uskrsnuo da bi se svi spasili i zauvijek bili s Bogom u vječnosti.

Po krštenju postali smo djeca Božja i zadobili poslanje koje nam je ostvariti: svojom radošću navijestiti svima da smo stvoreni za život, da ćemo uskrsnuti i da je naša budućnost u Bogu, u Kraljevstvu nebeskom. Ima li veće radosti od toga? I zato su kršćani ljudi nade, puni radosti, plemeniti, dobrostivi, strpljivi, milosrdni... Kršćanin je drugi Krist!

Svim vjernicima i svim ljudima dobre volje želim sretan i blagoslovjen Uskrs uz obilje Božje radosti!

✠Dražen Kutleša,
biskup

Slabost koja mijenja tijek povijesti

Lik se kralja Davida u Starom zavjetu prvi put pojavljuje u knjizi proroka Samuela. I od samog početka vješt pripovjedač otkriva kako će Davidova priča biti puna iznenađenja. Svaka je etapa u njegovu životu ispunjena dramaturškim obratima. Na početku prorok Samuel dolazi kod Jišaja jer zna da mora pomazati jednoga od Jišajevih sinova za izraelskog kralja. I testira svakoga od sedmorice, no glas mu Božji govori da nijedan nije odabranik. Konačno na scenu dolazi David. Kao posljednji. Kao onaj na kojeg nitko nije računao, stoga su ga poslali da čuva ovce kako ne bi trošio prorokovo vrijeme: pa ipak, Bog govori Samuelu da je to njegov odabranik, njegov Pomazanik. Jer Bog ne gleda na privid, nego na ono što je u čovjekovu srcu: zato je David pomazan za kralja. To je prvo iznenađenje u svezi s Davidom. Ne treba dugo čekati na sljedeći obrat: pripovjedač nas vodi usred bitke s Filistejcima, tijekom koje izraelski narod terorizira snažan i dobro oklopljeni Golijat. Bitka između Davida i Golijata postala je paradigmom borbe između velikih i malih, borbe u kojoj maleni lukavstvom i spretnošću uspijevaju pobijediti velike: jer David je praćkom svladao Golijata i njegove oklope. No, možda nisu svi uočili što je David radio na bojnom polju... Priča lijepo kaže kako se David tamo našao sasvim slučajno. Bio je premalen da sudjeluje u bitki, a došao je u vojne redove jer ga je otac poslao da

svojoj starojoj junačkoj braći i njihovu zapovjedniku donese – prženo žito i svježi sir. I tako je David, noseći sir u svom za vežljaju, stigao u samo srce bitke te svojom spretnošću izvojevao veliku pobjedu za svoj narod. Davidov je lik u starozavjetnim pripovijestima izuzetno pažljivo nijansiran, u svojoj ljudskosti, grešnosti, ali i stalnoj otvorenosti Bogu i Božjoj milosti, on je za nas važna paradigma. U Davidu biblijski pisci otkrivaju da se velike stvari ne događaju uvijek po ljudima kojima mi svojim ljudskim kriterijima pridajemo važnost. Naprotiv, velike, pa i povjesne promjene događaju se po ljudima koji se na prvi pogled čine nebitnima, slabima, nevažnim. To je paradoks slabosti koja mijenja tijek povijesti, zato što taj slab i mali čovjek ima jednu tajno „oružje“: čisto srce koje se ne boji ničega. Mali dostavljač sira vodi narod u pobjedu. To je jedna od poruka iz Davidove priče, a njenu dubinu i snagu otkrivamo uvijek iznova, kad shvaćamo, na svojoj vlastitoj koži, kako su naš život usmjerili i obogatili tih i samozatajni ljudi, čineći naizgled male i nebitne stvari, ulazeći u naš život i prostor svojim čistim srcem, redovito bez *pompe*, možda čak i slučajno na ona najmanja, tek odškrinuta vrata.

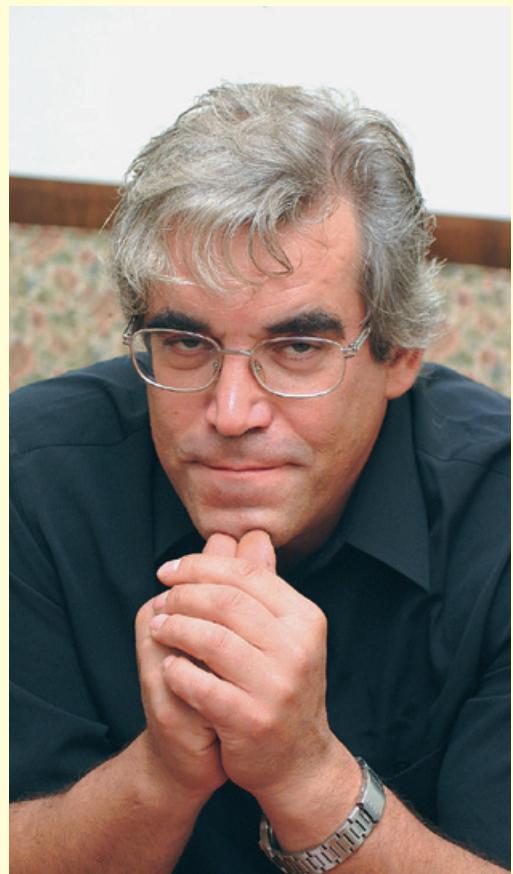
Isus je prošao zemljom čineći dobro

U Novom zavjetu Isusov se životni put odvija po istoj logici, ispunjavajući je do

kraja. Bog sam silazi među ljude, ali na potpuno neočekivan način. On se rađa iz loze Davidove, ne na dvoru, ne baštini njegov grijeh, već samo malenost. Rađa se u štalici, djeluje kao učitelj, okuplja učenike, čini dobro... ne nastupa u kozmičkoj moći i snazi, iako ih daje naslutiti u svojim djelima. Isus je prošao zemljom čineći dobro, uprisutnujući kraljevstvo Božje među ljudima. No, s obzirom da je smetao onima koji su mislili da imaju monopol na vjeru, da su vlasnici religije i njenih istina, bio je razapet na križ, ali je prikazavši svoju smrt kao žrtvu ljubavi za čovjeka, u najvećoj boli otvorio put izlijevanju Božje ljubavi. Novo stvaranje dogodilo se tamo gdje nitko nije očekivao – u hladnoj grobnici podno Golgotе – tijelo mrtvog osuđenika uskrsnulo je na novi život, konstituirajući potpuno novu stvarnost. I tu je Bog pokazao kako djeluje u neznatnosti i malenosti – otvarajući put životu tamo gdje ljudi misle da je život prestao. Međutim, dovoljno je jedno otvoreno srce da život pobijedi. To je vrhunac krhkosti koja je zauvijek promijenila tijek povijesti. Kao što je čisto srce malog Davida bilo dovoljno za pobjedu nad Golijatom, tako je prečisto srce Isusovo otvorilo put najvećoj pobjedi Božjoj, put životu i ljubavi za svakog čovjeka.

KORIZMA:

ČOVJEK ILI SUSTAV?

Potresna je bila priča koju smo nedavno mogli pratiti putem medija. Malodobni dječak, terminalno bolestan, odjednom mora biti premješten u neku drugu instituciju jer je isteklo vrijeme koje je predviđeno za boravak tamo gdje je trenutno. U toj drugoj instituciji nema mogućnosti da roditelji budu uz svog sina u zadnjim trenutcima života. Roditelji su očajni, ali s puno dostojanstva i pribrano javno traže pomoći od odgovornih kako bi njihovo dijete u okruženju svojih najbližih i najmilijih moglo živjeti zadnje dane svoga života. Ono što je najžalosnije u cijeloj toj tragičnoj priči jest činjenica da se svi odgovorni pozivaju na sustav, dakle, na propise koji određuju premještaje u sličnim slučajevima.

Postoji li mogućnost iznimke?

Svatko pametan svjestan je da bilo kakav suživot jedne ljudske zajednice mora imati razrađen sustav ponašanja, norme i pravila, sankcije za prekršitelje, inače miran suživot ne bi bio moguć. Također je jasno da institucije palijativne skrbi ne mogu postati bolnice gdje bolesnik može unedogled ležati, nego su namijenjene terminalnim bolesnicima, pa prema tome imaju propisano ograničeno vrijeme dokle bolesnik može ondje prebivati. Koliko god to bilo teško, netko, prvenstveno obitelj, mora se pobrinuti za bolesnika ako ne umre u vrijeme predviđeno za boravak u dotičnoj instituciji. No, ovdje se radilo ili radi o malodobnoj osobi. Ne vjerujem da se u Hrvatskoj svakodnevno događaju takvi slu-

čajevi. Stoga se čovjek dok o tome razmišlja pita ne bi li bilo primjerno i sasvim ljudski u takvom slučaju učiniti nekakvu iznimku. Tko bi se usudio pozvati na odgovornost ravnatelja te ustanove koji bi dopustio da dječak ostane ondje sa svojim roditeljima, iako sustav to inače ne dopušta? Tko bi se usudio sankcionirati ustanovu koja bi u takvom slučaju „zaobišla“ sustav? Zakonodavac? Izvršna vlast? Bolnički sustav?

Kada sustav postane suvišan

Možda bi sve to drugačije zvučalo kada bismo živjeli u zemlji u kojoj je sustav zakona i propisa svetinja, svaki prekršaj ili prijestup biva oštro sankcioniran, svi građani ulazu maksimalnim naporom da ispoštuju sve uredbe koje reguliraju društveni život. No, mi živimo u Hrvatskoj u kojoj je sustav često samo slovo na papiru. Mnogi su ljudi postali pravi umjetnici u zaobilazeњu sustava. Nepoštena privatizacija, privatna putovanja na teret države, isplaćeni lažni putni nalozi, korištenje državnog novca kako bi se neprijateljski djelovalo protiv te iste države, neispłata zarađenih plaća, politizacija sudstva, tržišnih natjecanja, nogometna, fiktivna natječaji... zar je potrebno dalje nabrajati? Sve je to zaobilazeњe sustava s ciljem vlastitog bogaćenja i profita. Zar bi ova država pretrpjela tako ogromnu štetu ako bi se ovome dječaku omogućilo boravak ondje gdje može biti okružen svojim najmilijima? Inače, u svim slučajevima koje smo nabrojili uvijek posježemo za krilaticom kako sustav mora učiniti svoj dio posla. Zar je sustav u svim

tim slučajevima zaista učinio ono zašto postoji, zašto je ustrojen i plaćen? U slučaju dječaka o kome govorimo sustav nema što regulirati. Za svako kasnije blebetanje o sustavu koji će nešto riješiti, bit će prekasno i suvišno.

Ljudskost kao korizmeni izazov

Posebno u korizmenom vremenu takvi slučajevi tjeraju na razmišljanje. Umjesto često suhoparnih „odricanja“ možda bi bilo dobro da naučimo „odreći se“ sustava kada je sama ljudskost u pitanju. Nijedan sustav nije pravedan ako nema u prvom planu očuvanje ljudskosti. To je suštinska razlika između istinske demokracije i diktature. Upravo su diktature imale gotovo savršene sustave, a istovremeno gazile ljudskost. Krist se u svom djelovanju držao sustava, poštivao je pravila suživota, ali nikada nije dopustio da mu sustav ne dopusti prignuti se nad ljudskom patnjom. Uime ljudskosti bio je spremjan u drugi plan staviti društveni i vjerski sustav. Liječio je ljude subotom, družio se s onima s ruba društva, s tzv. „javnim“ grešnicima, trajno se sukobljavao s pismoznancima koji su budno pazili na poštivanje svih odredaba sustava. Shvatiti ljudskost kao priorititet, bez obzira radi li se o početku ili kraju života, to je izgleda jedan od glavnih izazova danas u Hrvatskoj, poglavito za vjernike u ovoj korizmi. Ovaj dječak iz naše tužne priče, a i svi ostali koji se nađu u sličnoj situaciji, bili bi nam na tome izuzetno zahvalni.

U VRIJEME BISKUPOVANJA DRAGUTINA NEŽIĆA

Godinama me već nekoliko uspomena na biskupa Nežića ponekad iznova osvježi, ohrabri. Među prijateljima već su pokoji put i ispričane. Nakon četrdeset godina zaslужile su biti i zapisane:

Tih sam godina bio sjemeništarac na ljetovanju u Biskupiji. Da to ne izgleda kao nešto „veliko“, rekli su da će pomagati u uredu, župi, kod liturgije, ali bilo je „veliko“ – prema jednom „malom“ sjemeništarcu. Za ljetnih nedjelja Biskup je imao krizme u župama. Bio sam u pratinji. Bila mi je izuzetna čast i sa zanimanjem sam upoznavao istarske župe, svećenika, župne fešte. Jedne smo nedjelje išli u Hum, najmanji grad Istre, svijeta. Nije bilo puno krizmanika i bila je skromna svečanost. Vlč. Vidau (onaj koji je izumio rakiju biskupa) bio je već star i slab. Ipak, poslije svećane mise počastio nas je ručkom. Koliko je mogao, on i njegova još starija domaćica. Za ručkom se velečasni s „rigvardom“ ispričavao da je Hum mali gradić, da nema puno vjernika, da ne može biti baš „kako u katedrali“. Pokušat će iz uspomene sa-brati odgovor biskupa Nežića: *I najmanji grad na svijetu slika je velikoga nebeskog Jeruzalema, i nas mali broj bio je zajedno s onim velikim brojem jer kad je Glava tu, i čitavo je tijelo s Njom. Kad je mali Hum s Nebeskom Crkvom, fešta je veća nego u katedrali!* I pamtim smiješak iz tih riječi, a do danas pokušavam razumjeti to veliko mnoštvo u najmanjem gradu na svijetu.

Jednom je prilikom biskup Nežić u posjet primio velike hrvatske teologe dr. Tomislava Šagi -Bunića i dr. Josipa Turčinovića. Nakon dugih poslijepodnevnih razgovora, svi smo zajedno večerali. Ja, mali srednjoškolac, s najvećim umovima. Radoznao, ponosan, svaku sam riječ upijao iako nisam baš sve razumio. Razgovor je bio i o „katoličkoj akciji“ između dvaju svjetskih ratova, prisjećali su se ljudi i djelovanja Crkve, tražili su način kako da budu na najbolji način svjedoci vjere i u ovo vrijeme teškog društvenog uređenja. Osnivalo se „teološko društvo“. Ovi su vrhunski teolozi hrvatske Crkve od biskupa Nežića čuli ovo: „Ali sačuvajte Kardinalovo nasljeđe.“ U rijetkim sam prilikama čuo za kardinala Stepinca. Tim više pamtim jer tu zagonetnu rečenicu nisam razumio. Šutio sam. Stepinčevo mučeništvo za očuvanje zajedništva hrvatske Crkve s Rimokato-

ličkom, s papom, njegovo načelo „Gdje je Petar, tamo je Crkva“, postupno sam upoznavao. Od darovane sličice (izdala postulatura), još je čuvam, sa Stepinčevim likom, životopisom i preporukom molitve Stepincu, taj primjer i te riječi često su mi iznova bile bljesak svjetionika. Tek u ovo moderno hrvatsko vrijeme spoznajem načela Stepinčeve prisutnosti u društvu, koja je biskup Nežić te davne godine savjetovao vrhunskim teologozima hrvatske Crkve.

Običavali su sjemeništarci imati zajedničko ljetovanje petnaestak dana u Biskupiji. Bili smo, kao sva djeca, i razigrani i nestrašni. Odlazili smo na svu sreću na kupanje pa nismo u dvorištu i zgraditi biskupije stvarali veći nered. No biskupski vrt bio je zabranjeno područje. Jednom sam prilikom morao u vrt po loptu. Nije učinila previše štete, tek koja salata. Uzeo sam loptu, pa kad sam već tu, malo sam razgledao. U jednom trenutku iznenaden sam zastao: na klupi ispod razgranata šipka sjedi, meditira...biskup. Stao sam zburnjen, zamuckivao nešto, ali i Biskup je bio zburnjen, zatečen. Sve što je rekao: „Samo nemojte Biskupu slomiti njegov šipak“ i smiješak. Ručali bismo, a Biskup bi nas posjetio. Jednom dok je još bio s nama, časne su donosile na stol, a on se nasmijao pa im rekao: „Dajte im samo dosta salate!“ A nama: „Jedite salatu, salata smiruje strasti...“ Opet s tajanstvenim smiješkom.

Nas sjemeništarce u vrijeme ljetovanja znao je Biskup pozvati i na razgovor. Jednom prilikom i ja sam bio pozvan. Primio me u svojoj radnoj sobi. Ništa posebno: stol, stolica, iza nje zid, ormar s knjigama. Dočekao me stojeći, nasmiješio se s nekoliko riječi, a onda me ostavio: „Ja moram nešto telefonirati, ti me tu počekaj, evo tu pogledaj koju knjigu, brzo će se vratiti!“ Poslušao sam, knjige sam uvijek volio, po knjigama sam i ja znao vlasnike prepoznati u onome što im je važno. Moj pogled i interes zarobila je jedna knjiga, nisam baš precizno zabilježio, čini mi se da je bila „Manuale di Storia delle Religioni“, enciklopedijski prikaz svih religija, poglavljje po poglavljje; rijetko sam gdje tada tako podrobno imao prilike saznati o drugim religijama. Mučio sam se nekih dvadeset minuta, pola sata s talijanskim. A onda se biskup Nežić vratio, pogledao što listam, pa sa smiješkom pitao: „Znači, to te interesira?

A što bi ti studirao?“ Kad mi je već knjiga bila pod rukom, a uvijek sam pomalo brzopeto i spontano odgovarao, ne promišljući puno, odgovorih: „Pa, povijest religija bi me interesirala.“ Biskup se nasmiješio, okrenuo se prema polici, izvukao jednu knjigu pa mi ju pružio i darivajući rekao: „Najprije ćeš ovu knjigu morati proći.“ Radilo se o knjizi „Put savršenosti“. Zahvalio sam, opet ne gledajući puno. Razgovarali smo još malo. Na odlasku dobio sam još dva sveska. Knjige su još sa mnom. „Djela sv. Terezije od Isusa“. Puno je godina prošlo (četrdeset) da bih tek danas razumio to povezivanje knjiga, taj uvjet pristupanja drugim tradicijama religioznog – nećeš ih moći razumjeti ni sresti, ne sretneš li ih tamo gdje se susreću svi tražitelji istine, pred licem Ljubavi. Na Biskupov smiješak danas bih odgovorio: smiješkom.

Nakon povratka s tečaja njemačkoga jezika, biskup Nežić, koji se najviše zauzeo da bih mogao dobiti stipendiju i toga ljeta u Njemačkoj učiti jezik, želio me vidjeti, a i ja sam želio zahvaliti. Primio me na razgovor pa smo se zadržali pričajući pomalo o svemu, od studija do provedbe tečaja i kako smo učili i kakav smo smještaj imali, hranu, kako smo molili... U jednom trenutku malo me htio provjeriti pak zapita: „No dobro, a znaš li ti što znači riječ *Unterstützung*? Ja baš tu riječ nisam znao, ali se nisam dao, nego sve mudrujem u glavi... baš me našao na krivoj nozi: *unter* je pod... ma baš me našao bockati...ups, sinulo mi je pa ispalih: „Podbadati.“ (slično njem. *Unterstechnung*) A biskup Nežić pogleda me još jednom pa se nasmije i kaže: „Je, nekad i bockanjem zapravo možeš nekoga podupirati i pomoći.“ Sinulo je i meni. Ali tada, šteta, nisam baš uspio taj smiješak razumjeti kao potporu; moj je ponos to više iščitao kao podsmijeh. Velike ljudi, često razumijevamo tek kroz naše male naočale.

Kasnije mi je taj osmijeh nedostajao; u samočama života nisam se sjetio njegovih riječi o onom velikom zajedništvu; darovani knjigu otvorio sam puno kasnije; ustanova sam često da bih trebao jesti puno više salate, no danas znam: Stepinčev me blagoslov, započet s biskupom Nežićem, nikad nije ostavljao. (SIN, 22. 1. 2017.)

Proslava blagdana sv. Josipa i blagoslov slike Milosrdnog Isusa

Pulska Župa sv. Josipa, jedina posvećena tome svetcu na Području Porečke i Pulsko biskupije, proslavila je svog nebeskog zaštitnika treće korizmene nedjelje, 19. ožujka. Misno slavlje predvodio je o. Đuro Hontić, župnik i gvardijan pulske župe i samostana sv. Ivana Krstitelja, u susavlju s više svećenika.

PULA Predslavitelj je u prigodnoj homiliji istaknuo kako je sv. Josip jedan snažan primjer kako treba živjeti svoju vjeru te kako je korizma posebno milosno vrijeme za sagledati i obnoviti svoju vjeru i nastaviti svoj hod s Bogom prema konačnom cilju. Bog i nas, poput sv. Josipa, poziva da budemo suradnici Božji, da Isusa nosimo kroz ovaj svijet. Bog nas danas zove da rastemo u svojoj vjeri i da po nama čini divna djela svoja. Zato nam je potrebno obnoviti svoju vjeru, zato nam je potrebno shvatiti da vjera jest Božji dar, ali bitan je i naš odgovor Bogu, naše spremno prihvaćanje zadataka i poslanja koja Bog stavlja pred nas, kao što je stavio pred svetoga Josipa. Vidimo da je i sv. Josip u svojoj vjeri rastao i napredovao, razmišljao je o svojoj vjeri i zato je mogao razumjeti što to Bog od njega traži. Spominjući Josipov izbor i postupak, po naputku Božjega glasa, propovjednik je istaknuo kako mu je u trenutcima sumnje anđeo progovorio i Bog ga je vodio u njegovim koracima, a Josip se prepustio Božjemu vodstvu. Primjer sv. Josipa vjernika poziva nas da obnovimo svoju vjeru. P. Đuro je podsjetio, citirajući pobudnicu *Evangelii Gaudium*, na riječi pape Franje koji nas poziva da obnovimo kršćansku krepot nade, da se prisjetimo svega onoga što je Bog već učinio u našem životu te da pouzdujući se u Boga, s njim idemo dalje. Ne smijemo se dati obeshrabriti od onih koji nas žele uvjeriti da je sve propalo, da se ništa ne da učiniti. Mi kao kršćani moramo rasti u kreposti.

A najveću kršćansku krepot, krepot ljubavi, pozvani smo nositi i pokazivati bližnjima. Pozvani smo živjeti svoju vjeru, nadu i ljubav pokazujući ih dobrim djelima i brigom za druge, osobito za potrebitе. Predslavitelj je u tom kontekstu napomenuo aktualni tјedan solidarnosti s Crkvom u Bosni i Hercegovini. P. Đuro je na kraju podsjetio i da se ove godine navršava 330 godina otkad je Hrvatski sabor izabrao sv. Josipa za zaštitnika hrvatskoga naroda.

Na kraju su misnoga slavlja sestre iz pulske Kuće sestara Milosrdnoga Isusa predstavile značenje i znakovita obilježja slike Milosrdnog Isusa, koja je u tu crkvu postavljena nekoliko dana ranije. Sliku je potom blagoslovio predvoditelj, o. Đuro Hontić. O slici i sv. Faustini Kowalskoj govorila je poljska redovnica s. Aldona Paczkowska, a simultano je prevodila s. Jana Komenda, također iz Poljske, ali koja je već duže vremena u Hrvatskoj pa je dobro naučila hrvatski jezik. (www.ppb.hr)

Skazanje Za Križen u Poreču

U petak, 17. ožujka u porečkoj prvostolnici gostovali su članovi bratovštine Presvetog Oltarskog Sakramenta s otoka Hvara. U dojmljivu scenskom nastupu izveli su izbor pjesama iz procesije Za Križen, pobožnosti koja se već pet stoljeća u neprekinutu nizu održava na otoku Hvaru i od 2009. uvrštena je na UNESCO-ovu listu nematerijalne kulturne baštine. Glazbenom je događaju nazočio, uz okupljene vjernike, i porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša sa suradnicima.

Sa sudionicima je koncerta s Hvara došao i mons. Stanko Jerčić, generalni vikar Hvarske biskupije i župnik Jelse i Pitava. On je, u suslavljku s porečkim župnikom i dekanom preč. Milanom Zgrabićem, predvodio večernje misno slavlje u Eufrazijevu baziliku koje je prethodilo koncertu. Mons. Jerčić je na početku kratko prikazao značaj i osobitosti te jedinstvene hvarske tradicije. Posebno je istaknuo izuzetno dojmljive trenutke, kao što je primopredaja križa među križonošama u petak prije Cvjetnice, te odao kako će ove godine križ predati brat bratu. Uloga je križonoše

izuzetno značajna u životu te otočke zajednice, a koliko vjernici toga kraja drže do svoje tradicije, govori i činjenica da su križonoše upisani za sve sljedeće godine sve do čak 2040. godine. Mons. Jerčić je istaknuo kao posebnu zanimljivost dolazak procesije na Veliki petak ujutro kada brojni vjernici oblikuju špalir na kraju kojem župnik čeka križonošu, koji posljednjih dvadesetak metara potrči prema župniku. Istu su gestu sudionici procesije izveli i u Poreču pri ulazu u Eufrazijevu baziliku. Pjevajući naizmjence i zajedno, muški i ženski glasovi pokazali su svoju bravuru, ali nadasve strast kojom se zalažu u očuvanju tog važnog aspekta svoga vjerskog identiteta.

Jedinstven obred osobite pobožnosti

Procesija Za Križen svojim je glazbenim, scenskim, dinamičnim i etnološkim aspektima jedinstven obred osobite pobožnosti te izraz vjerskog i kulturnog identitetata stanovnika središnjeg dijela otoka Hvara koji se u neprekinutu nizu odvija pet stoljeća. U noći s Velikog četvrtka na Veliki Petak procesija povezuje 6 mjesta otoka: Jelsu, Pitve, Vrisnik, Svirče, Urbani i Vrbosku. Istovremeno iz šest župsnih crkava (u 22 sata) započnu ophodi na čelu s križono-

šom koji nosi križ (težak do 18 kilograma) u znak molbe ili zahvalnosti, kao vlastiti ili obiteljski zavjet. Slijedi ga izabrana pratnja u bratimskim tunikama te mnoštvo vjernika i hodočasnika, zauzimajući se u crkvama i kapelicama ostalih mjesto gdje ih dočekuju svećenici da bi se pred jutro vratili u svoju župnu crkvu. Procesija je iznimna po svom trajanju (tijekom 8 sati prođe se 25 kilometara) i po naglašenu pasionskom sadržaju, pripremaju je i provode bratovštine, odnosno zajednice hvarskih vjernika u čiju je povijest i život križ duboko upisan. Oko-snica je procesije Gospin plać, osmerački pasionski tekst iz 15. stoljeća koji u formi glazbenog dijaloga pjevaju izabrani pjevači, kantaduri. Hvarska procesija "Za Križen" uvrštena je među 13 fenomena Hrvatske kulturne baštine, a od 2009. g. nalazi se i na UNESCO-ovoju listi nematerijalne kulturne baštine svijeta. Pri kraju koncerta, nakon uručenja prigodnih darova biskupu Kutleši i župniku Zgrabiću, križonoša, lučonoše i pjevači izašli su u povijesni atrij Bazilike te ondje zaključili svoj nastup uz svjetlo svijeća koje su prethodno podijeljene okupljenim vjernicima.

Sljedećeg dana, u subotu, 18. ožujka, Hvarani su svoju pasionsku baštinu izveli u crkvi sv. Antuna Padovanskog u Puli. (www.ppb.hr)

POBOŽNOST KRIŽNOGA PUTA ZA DJECU

Na Isusovu križnom putu nije bilo djece. Negdje su ih odrasli sakrili da ne vide strahotu koju su Mu činili. Ali Isus nije zaboravio djecu i djeca ne smiju zaboraviti Isusa! Isus je govorio: „Pustite malene k meni!“, ali oni možda ne razumiju znakovitost križnoga puta. Stoga je na treći korizmeni petak u parku crkve sv. Lucije Pazinske obavljena pobožnost Križnoga puta namijenjena djeci koju je moderirala vjeroučiteljica i župna katehistica Marina Hek, zajedno s vjeroučiteljicom djecom župe, želeći predočiti što je Isus sve pretrpio za ljude i za djecu da im otvorio vrata vječne domovine. Djeca su izradila 14 postaja Križnoga puta u parku crkve označivši ih križevima od grančica, trnovom krunom te rimskim brojevima. Križni je put predvodio župnik vlc. Željko Zec, a djeca su čitala molitve i razmatranja promatrana kroz četrnaest postaja Isusova križnog puta. U njemu su promatrala Isusovu muku u svojim vršnjacima koji nose križeve teško radeći, gladujući, umirući u zemljama rata, koji nose križ svojih obitelji, koji padaju opterećeni životom, osobito oni koji su bez roditelja, koji su osramoćeni i poniženi. Razmišljali su o otetoj djeci, djeci kojoj su nametnuli poroke, djeci koja su prikovana na svoj križ jer su nepokretna i bolesna te o roditeljima koji su ostali bez svoje djece. Kroz postaje zahvalili su za svoje roditelje, za sve blagoslove koje primaju, za prijatelje koju su im spremni pomoći, a naučili su kako moraju ustati iz svoje pogreške i vratiti povjerenje u sebe i u bližnje, čuvati dostojanstvo svojih prijatelja te kako se po Isusovu uzoru prihvata, odriče, prašta i voli unatoč svemu! Na kraju ovoga Križnog puta uslijedio je zaključak da su djeca zapravo tek na početku svojeg životnog puta, uz nadu da će znati prepoznati i prihvatiti svoje križeve koje trebaju nositi svaki dan i da će ih Isus voditi na njihovu križnom putu ako se oslone na njega. Križni su put okrunili „petnaestom“ postajom, odnosno sv. misom u kojoj se očitovalo Uskrsnuće u Euharistiji. (N. L.)

“Putovima blaženog Miroslava Bulešića – mučenika krizme”

LABIN Hodočašće ovogodišnjih kandidata za redovnu krizmu u Labinskому dekanatu “Putovima blaženog Miroslava Bulešića – mučenika krizme” bilo je 18. 3. 2017. Nažalost, poklopilo se s hodočašćem Istrana u Nacionalno svetište svetog Josipa u Karlovac. Izbor je pao na ovu subotu zbog raznih aktivnosti koje škole organiziraju, pa se učenici u drugo vrijeme ne bi mogli odazvati. Vodstvo tijekom programa podijelili su svećenici-župnici vlc. Josip Peteh, vlc. Jeronim Jokić i vlc. Blaž Bošnjaković, a u Lanišću im je zdušno pomogao domaći župnik (inače Labinjan!) vlc. Dalibor Pilekić. Krizmanici su upoznati s događajima u Lanišću kad je kao mučenička žrtva pao blaženi Miroslav, upoznali su se s njegovim radom kao podravnateljem i profesorom u Sjemeništu u Pazinu (sada je to Pazinski kollegij – klasična gimnazija) te s mogućnošću da postanu učenici Kolegija. U Svetvinčentu su razgledali oltar u kojem su relikvije blaženog Miroslava te su se Blaženiku utekli u zagovor za svoje potrebe. Koje? To ostaje njihova tajna. (BiB)

Vjernici Porečke i Pulske biskupije hodočastili u Karlovac i Zagreb

U subotu, 18. ožujka 2017. 1220 vjernika iz Porečke i Pulske biskupije, zajedno sa svojim svećenicima te ordinarijem Draženom Kutlešom hodočastili su u Svetište sv. Josipa u Karlovcu te bl. Alojziju Stepinцу u zagrebačku katedralu.

Unacionalnom Svetištu sv. Josipa
U karlovačkom svetištu bio je to izvanredan predblagdanski dan, a prema riječima rektora, mons. Antuna Sentea ml., 2500 hodočasnika koliko ih se toga dana sveukupno okupilo nije brojka koja se često događa u toj crkvi u Dubovcu, koja je još u fazi prilagodbe svoje infrastrukture za prihvat velikih masa hodočasnika. No, na tome se intenzivno radi jer je u novije vrijeme Karlovcem, osim Kupe, Dobre, Korane i Mrežnice potekla

i peta rijeka – rijeka hodočasnika. Naprimjer, dan ranije, 17. ožujka, Svetište je primilo hodočašće policijskih snaga, a misno slavlje, uime vojnog ordinarija, predvodio je gospićko-senjski biskup mons. Zdenko Križić. U subotu, 18. ožujka uz vjernike iz Istre svetište u Dubovcu za svoju destinaciju izabrali su i vjernici iz pojedinih dekanata i župa iz drugih hrvatskih biskupija: vjernici grada Šibenika iz Šibenske biskupije hodočastili su predvođeni svojim biskupom Tomislavom Rogićem, iz Đakovačko-osječke nadbiskupije došli su vjernici iz Valpovačkog dekanata, iz Dubrovačke biskupije vjernici iz župe Mlina, a bilo je i nekoliko župa iz Međimurja, Bjelovarsko-križevačke biskupije te Zagrebačke nadbiskupije. Navečer istoga dana Svetište je ugostilo Festival mlađih, uz posebno brojne grupe mlađih hodočasnika, u organizaciji Ureda za mlade Splitsko-makarske

nadbiskupije. Dan kasnije središnje misno slavlje predvodio je šibenski biskup mons. Rogić, a na liturgijsku proslavu blagdana sv. Josipa, u ponедjeljak, 20. ožujka, pomoći biskup zagrebački mons. Ivan Šaško. Sve je to uz, naravno, rijeku hodočasnika, naznaka stasanja i afirmacije jednog novog značajnog nacionalnog svetišta u srcu Hrvatske, koje će, uz marijansko nacionalno svetište Majke Božje Bistričke, biti velika blagodat u pobožnosti, obraćenju i boljem vjerskom životu hrvatskoga naroda. Nakon pristizanja i dočeka hodočasnika rektor Svetišta, mons. Sente, upoznao je okupljene s poviješću Karlovca, župe i svetišta te povijesnim okolnostima u kojima je Hrvatski sabor godine 1687. izabrao sv. Josipa za zaštitnika domovine Hrvatske. Svetište sv. Josipa nacionalnim je svetištem proglašio kardinal Franjo Kuharić 1988. godine. Rektor je spomenuo i tek nekoliko od brojnih uslišanja koja mu vjernici često priopće.

Pobožnost sv. Josipu

Usljedila je pobožnost sv. Josipu s Krušnicom i Litanijama sv. Josipu. Krunicu je vodio rektor Svetišta koji je u razmatranjima izrekao životna promišljanja o svetome Josipu približivši njegov lik i ulogu suvremenom životu današnjeg čovjeka. Mons. Sente istaknuo je da se tijekom pobožnosti sv. Josipu u Svetištu posebno moli na 5 velikih nakana: za uspješan završetak školovanja djece i mladih, za pronaalaženje radnog mjesa i pravednu plaću, za dar bračnog partnera i brak blagoslovjen ljudjavlju i djecom, za duhovna zvanja u Domovini i odgovorno obavljanje povjerenih dužnosti u obitelji, zajednici i Domovini te za blagu i svetu smrt. U ovih pet nakana prepozajemo 5 Josipovih kvaliteta, nastavio je rektor: sveti je Josip školovač, odgajao Isusa, svetog Josipa prepozajemo kao radnika i zaštitnika radnika i rada, sveti je Josip glava svete nazaretske obitelji, sveti je Josip odgajao vrhovnog svećenika i odgovornijeg, odnosno dosljednjeg izvršitelja dužnosti, misije koju mu je Bog Otac povjerio, sveti je Josip preminuo u dobru društva BD Marije i Isusa Krista. Svečano misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju šibenskog biskupa mons. Tomislava Rogića, generalnog tajnika HBK don Petra Palića te pedesetak svećenika iz raznih dijelova Hrvatske koji su došli zajedno sa svojim župljanima.

Iz biskupove propovijedi

Biskup je u prigodnoj homiliji, razlamajući riječi Evandelja, istaknuo kako nam sv. Josip može biti uzor u suočavanju sa životnim izazovima. Promatraljući njegove životne izbore, i mi se trebamo zapitati što u životu činimo kako bismo zadobili kraljevstvo nebesko? Naime, sv. Josip u svome je najpoznatijem životnom odbiru postupio ne samo zadržavajući se na pravu Staroga zavjeta već i prema Isusovu Zakonu Ljubavi iz Novoga zavjeta. Svi mi želimo biti dobri dok to ne počinje iziskivati određene žrtve, kada se pojave izazovi i poteškoće, upravo nam sv. Josip može biti uzorom u ustrajnosti.

(...) Sv. Josip je nadalje spoznao kako je materijalna sigurnost nesigurna. Mi želimo materijalnu sigurnost, ne razmišljajući o prolaznosti materijalnog. Mi danas znamo cijenu svega, ali ne znamo vrijednost ničega. Stoga trebamo kao sv. Josip spoznati da su najvređnije stvari u čovjekovu životu besplatne, život, ljubav, dobrota, poštenje, i sve ono za čime mi težimo, to ne možemo kupiti.

(...) Prigoda je danas da se pitamo jesmo li mi vjerni Bogu i pošteni? naglasio je biskup. Kao poruku koju s toga hodočašća možemo ponijeti u svoj svakodnevni život mons. Kutleša osobito je istaknuo da se ne smijemo nizvodno prepustiti rijeci

suvremenog mentaliteta, već treba ići ako je potrebno i uzvodno i suprotstaviti se grijehu. Živimo u takvom svijetu da se ne želimo predati Božjoj volji, iako to ponekad riječima i ispovijedamo, rekao je biskup, no djelima to ne provodimo. Mi živimo u jednom svijetu koji sve čini protiv kršćana i protiv Božjih zapovijedi. Svakodnevno čitamo o ratovima i drugim načinima uništenja ljudskoga života, kao da se vraćamo u vremena barbara. Glavni razlog tome jest što se ne držimo Božjih zakona, ne držimo se prirodnog moralnog zakona, istaknuo je biskup, odnosno ne poštujemo život. Svaki zakon mora biti pravedan i po naravnom Božjem zakonu. Naravni Božji zakon brani ubojstvo i nijedan zakon to ne može promijeniti. No, danas obični zakoni mijenjaju naravne i Božje zakone, to se često čini zbog dodvoravanja onima na visokim položajima.

Nadalje, moramo uvijek biti ljudi Istine, i za Istinu se boriti u zgodno i nezgodno vrijeme, rekao je biskup, pa čak i kada nas progone, jer tek tada znamo da smo na pravome putu. Upravo po uzoru na sv. Josipa moramo štititi život i ono što nam je Bog povjerio. Uvijek moramo težiti pravednosti, samo s tim nastojanjima bit ćemo

bolji ljudi prema Bogu i prema ljudima, zaključio je biskup.

Misno je slavlje glazbeno animirao vlač. Rudi Koraca svojim zborom iz Motovunskih Novaka.

Na grobu bl. kardinala Alozija Stepinca

Hodočasnici su nakon mise otišli put Zagreba gdje su hodočastili u zagrebačku prvostolnicu na grob bl. kardinala Alozija Stepinca. O povijesti velebnog zdanja zagrebačke prvostolnice i liku bl. kardinala govorio im je mons. Juraj Kolarić, svećenik Zagrebačke nadbiskupije, poznati teolog, povjesničar i ekumenist, prebendar Prvostolnog kaptola zagrebačkog, dugogodišnji profesor na KBF-u. Usljedila je pobožnost bl. kardinalu Stepincu koju je predvodio vlač. Lino Zohil, župnik Vrsara i Gradine. Nakon Litanija bl. Stepincu i molitve za njegovu kanonizaciju hodočasnici su se u ophodu pored Blaženikova groba poklonili tom velikanu Crkve u Hrvata. Na kraju je okupljenim hodočasnicima na sudjelovanju zahvalio pročelnik dijecezanskog Vijeća za liturgiju i crkvenu glazbu preč. Milan Zgrablić, porečki dekan i župnik (www.ppb.hr)

Vjeronačna olimpijada u Žminju

Vjeronačna olimpijada, natjecanje iz Vjeronača za učenike osnovnih i srednjih škola Istarske županije, ove je godine održano u Žminjskoj Osnovnoj školi Vladimira Gortana. Nakon svečanog otvaranja uz državnu himnu „Lijepa naša“ i istarsku himnu „Krasna zemljo“ voditeljica programa Lucija Jelenić pročitala je prigodan tekst o misijskoj djelatnosti Crkve, temi ovogodišnje vjeronačne Olimpijade. Usljedili su prigodni pozdravi okupljenima. Otvorenju su nazočili: načelnik Općine Žminj Marko Križman, dijecezanski ravnatelj Papinskih misijskih djela vlč. Mirko Vukšić, žminjski župnik vlč. Jordan Rovis, predstojnik dijecezanskog Katehetskog ureda vlč. Luka Pranjić te tajnik Katehetskog ureda vlč. Sergije Jelenić. Uvodnim pozdravom okupljenima obratila se ravnateljica Miranda Damijanić Roce. Ona je istaknula kako je na ovogodišnjem školskom natjecanju iz Vjeronača sudjelovalo sveukupno 167 učenika, 123 iz osnovnih škola i 44 iz srednjih škola. Od toga broja za županijsko natjecanje plasiralo se 48 učenika. Ravnateljica je zahvalila Katehetskom uredu, izdavačkim kućama „Kršćanska sadašnjost“ i „Školska knjiga“ na knjigama za nagrade, dijecezanskom ravnatelju Papinskih misijskih djela na darovanim krunicama te Općini Žminj i Istarskoj županiji na potpori.

Dobrodošlica i prigodan kulturni program

Dobrodošlicu skupu i uspjeh natjecateljima izrekao je župnik, vlč. Jordan Rovis, istaknuvši da su misije potrebne posvuda, one su dobrobit za sve nas i za čitav svijet, naglasio je. Predstojnik Katehetskog ureda vlč. Luka Pranjić prenio je skupu pozdrave ordinarija mons. Dražena Kutleše. Izrazio je radost činjenicom da je ovo prva vjeronačna olimpijada nakon više godina koja se održava izvan Pazinskoga kolegija, dragocjena je to prigoda da se taj vrijedan sadržaj predstavi i izvan crkvenog ambijenta. Ova Vjeronačna olimpijada kruna je vaših napora i nastojanja, rekao je vlč. Pranjić obraćajući se natjecateljima i njihovim mentorima te im poželio da na najbolji mogući način pokažu što su naučili o ovogodišnjoj temi. Vlč. Mirko Vukšić uputio je skupu pozdrave nacionalnog ureda Papinskih misijskih djela te izrazio radost što ovogodišnja Vjeronačna olimpijada ima upravo misije za temu. Proučavajući povijest Crkve, vidimo da smo zapravo pravi kršćani jedino ako smo misionari, ako smo

otvoreni, ako naviještamo svojim životom. Izrazio je sudionicima pohvale i čestitke na uloženom trudu. Prije početka pisanog dijela natjecanja učenici Žminjske osnovne škole izveli su prigodan kulturni program s recitacijama i duhovnim pjesmama. Zbor je, pod ravnateljem profesorice glazbene kulture Andelete Damijanić, otpjevao Pjesme „Krist na žalu“ te pjesmu simbol misijskog djelovanja „Tamo gdje palme cvatu“, a 4 učenice drugog razreda izrecitirale su „Povelju malog misionara“. Vjeroučiteljica Nela Peteh, voditeljica natjecanja, dala je potom sve potrebe praktične naputke.

Obilazak Žminja

Nakon pisanog dijela za sudionike je pripravljen objed, a potom je organiziran obilazak Žminja uz stručno vodstvo prof. Sandre Sloković te videoprojekcija o djelovanju hrvatskih misionara. Nakon objave privremenih rezultata uslijedio je drugi dio natjecanja, „Tombola“ i „Mili-junak“. Na ovogodišnjoj Vjeronačnoj olimpijadi sudjelovalo je 8 ekipa iz osnovnih škola te 4 ekipa iz srednjih škola: Osnovna škola Poreč iz Poreča, OŠ Vladimira Nazora Pazin – Područna škola Sveti Petar u Šumi, OŠ Veruda iz Pule, OŠ Ivo Lola Ribar iz Labina, OŠ Monte Zaro iz Pule, OŠ Marije i Line iz Umaga, OŠ Vladimira Nazora iz Potpića, OŠ Svetvinčenat, Gimnazija Pula, Srednja škola Mate Blažine iz Labina, Pazinski kolegij – klasična gimnazija s pravom javnosti iz Pazina te Gimnazija i strukovna škola Jurja Dobrile iz Pazina.

Osnovne škole

Na ljestvici su osnovnih škola ove godine najbolji: sa 67,75 bodova učenici Osnovne škole Monte Zaro iz Pule: Marina Possi, Ana Družeta, Petra Nađ i Klaudija Mićačević, s mentoricom Marinom Šnobl. Drugoplasirana, sa 66,5 bodova, jest ekipa OŠ Marije i Line iz Umaga: David Dragan, Korina Matković, Foška Klisović i Dora Brkljača, s mentorom Davorom Mirkovićem. Treće mjesto, sa 64,75 bodova, osvojili su učenici OŠ Ivo Lola Ribar iz Labina: Valentina Kutnjak, Petar Vorano, Natali Lazarić i Anika Milevoj, s mentoricom Đeni Vojnić.

Srednje škole

U konkurenciji srednjih škola pobijedili su, već tradicionalno, učenici Gimnazije Pula, pod vodstvom mentora Kazimira Berljavca, s 93 boda, ove su godine tu školu predstavljali: Nikolina Otočan, Josipa Karlović, Matea Karlović i Dražena Kelava.

Drugo mjesto na ljestvici srednjih škola osvojila je ekipa iz Pazinskoga kolegija, s 63,5 bodova: Ivana Kostešić, Natalija Malija, Magdalena Brezović i Maja Kelava, s mentoricom Mihaelom Lovrić. Treće mjesto na ljestvici srednjih škola pripalo je Gimnaziji i strukovnoj školi Jurja Dobrile iz Pazina: Iva Udovičić, Elizabeta Daus, Marko Krulčić i Lena Katarina Hrvatin, s mentorom vlč. Bernardom Jurjevićem osvojili su 54,25 bodova.

Svim sudionicima treba izraziti pohvale za uloženi trud, pobednicima želimo mnogo uspjeha na državnom natjecanju koje će se ove godine održati od 5. do 7. travnja u Sisačkoj biskupiji u Topuskom, a domaćinima, Osnovnoj školi Vladimira Gortana, posebno veliko priznanje za izvanrednu organizaciju i gostoprimstvo. I ovim su pothvatom dokazali da jedna mala sredina, koja ima tako vrijedne članove kolektiva, može izvrsno realizirati organizaciju zahtjevnih događanja.

(txt: G. K.; foto: K. M., N. P., G. K.)

Vazam (Pasha)

(iz Katekizma Katoličke Crkve)

1150 *Znakovi Saveza.* Izabrani narod prima od Boga određene znakove i simbole koji obilježavaju njegov liturgijski život: nisu to više samo slavlja kozmičkih ciklusa i društvenih čina, nego znakovi Saveza, simboli veličanstvenih djela Božjih za narod. Među tim liturgijskim znakovima Staroga saveza mogu se spomenuti obrezanje, pomazanje, posvećenje kraljeva i svećenika, polaganje ruku, žrtve i nadasve Pasha. U tim znakovima Crkva prepoznaće pralikove sakramenata Novoga saveza.

1168 Polazeći od Vazmenog trodnevlja, kao od svog izvora svjetla, novo uskrsno vrijeme svojim sjajem prožima svu liturgijsku godinu. Postupno, s jedne i druge strane tog izvora, liturgija preobražava godinu. To je stvarno "godina milosti Gospodnje" (Lk 4,19). Ekonomija je spasenja na djelu u okviru vremena, ali otkad je u Vazmu Isusovu i u izlijevanju Duha Svetoga ispunjena, dovršenje je povijesti anticipirano, tu je u "predokusu", Kraljevstvo Božje ulazi u naše vrijeme.

1169 Zato *Vazam* nije jednostavno blagdan među ostalima: to je "Blagdan nad blagdanima", "Svetkovina nad svetkovinama", kao što je Euharistija Sakrament nad sakramentima (Veliki sakrament). Sveti Atanazije naziva ga "Velikom nedjeljom", kao što se Sveti tjedan na Istoku naziva Veliki tjedan. Otajstvo uskrsnuća, kojim je Krist uništil smrt, svojom moćnom snagom prožima naše vrijeme, dok mu sve ne bude podloženo.

1334 U Starom savezu kao žrtva zemaljskih prvina bili su prinošeni kruh i vino, u znak zahvalnosti Stvoritelju. No, u povezanosti s Izlaskom ti plodovi poprimaju novo značenje: beskvasni kruh, naime, koji su Židovi svake godine blagovali na blagdan

Pashe, podsjeća na žurbu izlaska i oslobođenja iz Egipta; zatim spomen mane u pustinji uvijek će Izrael podsjećati da on živi od kruha Božje riječi. Svagdašnji kruh, konačno, plod je Obećane zemlje, jamstvo Božje vjernosti obećanjima. "Čaša blagoslovna" (1 Kor 10,16), koja se pila na kraju židovske Pashalne večere, blagdanskoj radosti vina dodaje eshatonsku dimenziju, to jest mesijansko iščekivanje obnove Jeruzalema. Isus je ustanovio Euharistiju dajući blagoslovu kruha i čaše novo i konačno značenje.

1339 Da ispuni što je navijestio u Kafarnaumu, tj. da dadne učenicima svoje Tijelo i Krv, Isus je izabrao vrijeme Pashe. "Kada dođe Dan beskvasnih kruhova u koji je zatrebalo žrtvovati pashu, Isus posla Petra i Ivana i reče im: 'Hajdete, pripravite nam da blagujemo pashu'... (...) Oni odu, nađu kako im je rekao, i pripraviše pashu. Kada dođe čas, sjede Isus za stol i apostoli s njim. I reče im: 'Svom sam dušom čeznuo ovu Pashu blagovati s vama prije svoje muke. Jer kažem vam neću je više blagovati dok se ona ne završi u kraljevstvu Božjem' (...) I uze kruh, zahvali, razlomi ga i dade im govoreći: 'Ovo je tijelo moje koje se za vas predaje. Ovo činite meni na spomen'. Isto tako, pošto večeraše, uze čašu govoreći: 'Ova čaša novi je Savez u mojoj krvi koja se za vas proljeva.' (Lk 22,7-10)

1363 Prema Svetom pismu, *spomen-čin* (memorijal) nije puko sjećanje prošlih događaja, nego navješćivanje čudesnih djela što ih je Bog učinio u korist ljudi. U liturgijskom slavlju ti događaji, na neki način, bivaju prisutni i zbiljski. Izraelski narod upravo tako shvaća svoje oslobođenje iz Egipta: svaki put kad se slavi Pasha, događaji Izlaska bivaju prisutni u sjećanju vjernika kako bi prema njima uskladili svoj život. (*Pripremio BiB*)

Župa Sv. Antuna - Pula organizira HODOČAŠĆE:

FATIMA
27.9. - 2.10.2017

- zrakoplov - autobus
 - stručno i duhovno vodstvo
 - cijena: 7.195,00 kn
(mogućnost otplate u ratama)

Prijave do 1. svibnja na tel: 052 540 884, gsm: 091 4540 884

Tribina «Očinstvo i majčinstvo – dva lica roditeljskog poslanja»

Unedjelju, 19. veljače 2017. u Pazinskom je kolegiju održana tribina pod nazivom «Očinstvo i majčinstvo – dva lica roditeljskog poslanja». Predavači su bili: dr. sc. Josip Bošnjaković, teolog i psiholog – psihoterapeut, voditelj bračnih i obiteljskih savjetovališta na području Đakovačko – osječke nadbiskupije, Suzana Matošević – savjetovatelj i teolog, Elizabeta Matuzović – savjetovatelj i teolog te Ivana Stvorić – psiholog, stručnjaci s dugogodišnjim iskustvom savjetodavnog rada u bračnim i obiteljskim savjetovalištima Đakovačko-osječke nadbiskupije. Nakon predavanja i rasprave uslijedila je radionica za suradnike Ureda za obitelj koje su vodile djelatnice bračnih i obiteljskih savjetovališta Đakovačko-osječke nadbiskupije pod nazivom „Suvremeni izazovi roditeljstva“.

Dr. Bošnjakovića zamolili smo da nam predstavi djelovanje savjetovališta na području svoje nadbiskupije

*Bavimo se individualnim savjetovanjima, savjetovanjem bračnih parova, obitelji, adolescenata, starijih ljudi, ljudima na prekretnici u životu (mirovina, gubitak posla...), parovima s afektivnim poteškoćama (depresija). Surađujemo s psihijatrima i radimo tretmane s žrtvama nasilja, počiniteljima nasilja, surađujemo s Uredom za socijalnu skrb, Zajednicom molitva i riječ, župnicima, policijom, prekršajnim sudom i dr. Sudjelujemo u različitim akcijama (Jedna svijeća za svjetlost u obitelji), preventivnom djelovanju, uz širenje pozitivnih poruka.

*Svi koji dolaze na savjetovanje dobiju jednu kršćansku dimenziju, pristupa se svakoj osobi, ne radi se samo s katolicima, kršćanima, već smo otvoreni za sve, i za one koji nisu vjernici. Dolaze nam neki jer znaju da djelujemo unutar Katoličke Crkve, zanimaju ih neke teme jer znaju da smo i teolozi i svećenici, mogu razgovarati o vjerskim temama koje su za njih bitne. Tko je vjernik, lakše govoriti o sebi u tom crkvenom okružju jer zna da svećenici čuvaju tajnu. Znaju da vrednujemo i psihičku i vjersku dimenziju, a te se dvije dimenzije međusobno obogaćuju.

*Najveći je izazov očinstva u suvremenom društvu naći zajednički jezik s vlastitim djetetom i posvetiti mu svoje raspoloživo vrijeme. Očevima ovisnicima (alkohol, kocka, droga...) nastojimo pružiti potrebnu pomoć i ukazati im na moguć-

nost traženja pomoći u savjetovalištu. Oca treba vrednovati i cijeniti njegovu ulogu.

*Svatko uči na vlastitom iskustvu. Valja vrednovati što je bilo dobro kod moga oca i to nastaviti ciniti, a što nije, potrebno je mijenjati.

Elizabeta Matuzović, teolog, savjetovatelj i supervisor, održala je izlaganje o obitelji

*Obitelj je kompleksna stvarnost i svaki je član bitan. Obitelj puno pruža društvu i društvo i Crkva trebaju pomagati obitelji u različitim fazama od samih početaka. Od priprave za ženidbu, u odgoju djece, u starosnoj dobi, jer međusobna ovisnost obitelji, Crkve i društva nešto je što je vrlo važno. Obitelj je škola mnogih kreposti gdje se djecu uči odgovornosti, solidarnosti, dijeljenju i jednostavno bez jedne zdrave obitelji nema ni zdravog društva.

Suzana Matošević, teolog i savjetovatelj, izrekla je predavanje o majčinstvu i položaju te prevažne uloge pred izazovima suvremenog društva

*Cilj je našega savjetovanja da se majke susretnu same sa sobom. Da zavire u svoje srce, um, dušu. Da se sjete što uistinu znači biti majka, što su im njihove majke ostavile u nasljeđe, što žele od majčinstva. Radimo na tome da se osnaže i povrate samopouzdanje. Od silnih informacija putem interneta, knjiga, priručnika, medija, dolazi do zbrke i zbumjenosti jer svi drugi znaju što to znači biti majka i kako treba odgajati djecu. Majke su onda zbumjene pa ne znaju bi li slušale svoju intuiciju, bi li se usmjerile na ono što su im njihove majke, bake, prabake ostavile u nasljeđe ili bi se usmjerile prema određenim stručnim knjigama. U

toj zbumjenosti čine pogreške. Današnje majke nisu što su bile nekada. Danas su i radnice, djelatnice, žene s karijerom... Sama sam zaposlena i majka troje djece. Nekad je teško nositi se s tim ulogama i žene i majke i supruge i sve to uskladiti. Većina majki zaposlena je, tako reći, 24 sata. Kad se vrati kući, ona je spremčica, odgajateljica, kuharica, mora biti supruga, atraktivna... Sve to ženu čini onemoćalom i ne zna više kako se ponašati. U tome je važna podrška obitelji, supruga. Odgovornost je Crkve da ih osnaži. U pronatalitetnoj politici hrvatskog društva Crkva mora dati svoj doprinos. Primjeri su za to i ova savjetovališta u Crkvi, programima za konkretnu pomoć (žrtve obiteljskog nasilja, nezaposleni, siromašni, majke koje su izgubile dijete, djeca s posebnim potrebama...). Odgovornost je društva da majke usklade svoju radnu i obiteljsku ulogu određenim pravima i beneficijama, skraćenim radnim vremenom, financijskom potporom, stručnim savjetovalištem i posebno, u kritičnom razdoblju za odgoj djece (adolescenti), da im se omogući kvalitetno majčinstvo.

Ivana Stvorić, psiholog, voditelj je psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja

*Psihosocijalni tretman počinitelja nasilja u okviru savjetovališta provode stručni suradnici, psiholog i socijalna pedagoginja. Nakon individualnog susreta s počiniteljem nasilja rad se nastavlja u okviru grupe (5 – 10 sudionika). Radi se na njihovoj rekonstrukciji ponašanja. Uče se novi oblici suočavanja sa stresom, sa sukobima, kako kvalitetnije komunicirati. Polazi se od pretpostavke da je većina našega ponašanja naučena i da se većina ponašanja može odučiti i zamijeniti poželjnijim.

Svečano obilježen Dan očeva

Ove, 2017., godine blagdan sv. Josipa – zaručnika Blažene Djevice Marije poklopio se s trećom korizmenom nedjeljom. Liturgijski je prenesen na ponedjeljak. No 19. ožujka poseban je dan kada se slavi i Dan očeva, i to je bila posebna prigoda da se svečanije obilježi i proslavi u Župi svete Lucije Pazinske. Za vrijeme se misnoga slavlja župnik vlc. Željko Zec u propovijedi dotakao velike uloge sv. Josipa u Isusovu životu, kao i nezamjenjive uloge današnjih očeva u životu svoje djece. Na kraju euharistijskoga slavlja vjeroučiteljica djeca, njih preko trideset, izvelo je zanimljiv program za svoje očeve. Mlada voditeljica Eva Krizmanic dotakla se i povijesti štovanja sv. Josipa u Hrvatskoj, pa smo se tako podsjetili da je Hrvatski sabor još davne 1687. god. proglašio sv. Josipa zaštitnikom Hrvatskoga Kraljevstva. Hrvatski su biskupi na svom zasjedanju u Splitu 1972. god. potvrdili da je taj izbor donesen prije više od tristo godina i još je uvijek na snazi. Kao trajan spomen na tu odluku, 14. srpnja 2008. god. na ulazu u Hrvatski sabor postavljen je i blagoslovlen reljef sv. Josipa. Djeca od 1. do 4. razreda izvela su recitacije, a starija su djeca pročitala svoje sastave na temu očeva koje su napisali na satu župne kateheze. Prisutni su se nasmijali uz igrokaz "Sv. Josipu je bilo laglje" gdje su nam naši mladi glumci: Luka Ladavac, Sara Žuc, Josipa Ferenčić, Nataša Milotić i Matija Žuc dočarali obiteljski

život iz današnje perspektive u odnosu na vrijeme kada je živjela Sv. Obitelj. Zaključak je bio da je sv. Josipu bilo "laglje" jer Isus nije odlazio na "maturalac" i nije mu svake godine trebao novi mobitel, a Marija nije bila emancipirana žena i nije joj trebala ni pedikura ni frizura. Program je bio upotpunjeno i pjesmom, a djecu je na gitari pratila vjeroučiteljica Marina Hek. Na kraju je svako dijete darovalo svoga oca poklon-kutijom na kojoj je uz ime pisalo i: "Za najboljeg tatu na svijetu", a unutra je bila kravata koja ostaje kao trajna uspomena na Dan očeva. Sve je završilo druženjem i čašćenjem "pod lopicom", uz zaključak da je biti otac jedinstven privilegij. Sudjelovati u odgajanju i podizanju novog ljudskog bića jedan je od najvećih

izazova za svakog čovjeka. Bez obzira što majke i očevi imaju različite odgojne stilove, različiti pristupi koriste djeci. Očevi podržavaju samostalnost te naglašavaju pravdu i obveze zasnovane na pravilima dok su majke nježnije, naglašavaju brižnost i uzajamno pomaganje. Očevi pomažu djeci da se pripreme za grubosti koje postoje u stvarnom svijetu dok se majka trudi da ih od njih zaštiti. I muški i ženski pristupi u odgoju jednak su ispravnim, važnim i potrebnim jer samo zajedno stvaraju dobar odgoj. Ovogodišnji je Dan očeva bio prilika da svi, bez obzira na godine, zahvalimo svojim očevima za sve što su učinili i još uvijek za nas čine, a onih očeva koji su pokojni da ih se sjetimo i da se istinski, sa zahvalnošću, za njih pomolimo. (Mirjana Ferenčić)

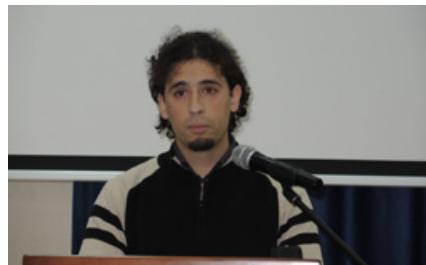
Proslava sv. Josipa

KATUN TRVIŠKI Proslava sv. Josipa ispred kapelice sv. Josipa u Katunu Trviškom (župa Trviž) 20. ožujka 2017. Kapelica je sagrađene 1935.godine. a u potpunosti obnovljena 2012. godine zaslugom mještana Katuna gdje se već pet godina zaredom na blagdan sv. Josipa okupljaju vjernici župe Trviž i slave nebeskoga zaštitnika Hrvatske i hrvatskoga naroda. Domaćini su nakon svete mise počastili sve nazočne pićem i kolačima koje su pripremili vrijedne domaćice iz Katuna.

Prvi susret župnih animatora u znaku povijesti Crkve u Istri

U subotu, 4. ožujka 2017., u Auli minor Pazinskog kolegija održan je prvi u nizu korizmenih susreta za župne animatore Porečke i Pulsko biskupije. Okupljanju su nazočili i vjeroučitelji koji su u sklopu susreta imali svoj stručni skup.

apostolskim upraviteljem, a potom i prvim biskupom porečkim i pulskim.

Ujedinjenje istarske Crkve

O ključnom je trenutku ujedinjenja istarske Crkve, koje je dr. Dragutin Nežić još kao apostolski administrator snažno zagovarao, v.lč. Buždon rekao kako je do rješenja tog pitanja, s drugim sličnim, doveo rad peteročlane Komisije pri Biskupskoj konferenciji Jugoslavije za pitanja crkvenog razgraničenja koja je osnovana 1965. godine. Bulom *Prioribus saeculi* iz 1977. godine papa Pavao VI. kanonski je ujedinio područje hrvatske Istre u jednu crkveno-upravnu jedincu. Apostolska administratura pridodana je Porečkoj biskupiji i time je ušla u sastav Porečke i Pulsko biskupije. Porečka i Pulsko biskupija prethodno su ujedinjene 1828. godine bulom *Locum beati Petri* pape Leona XII. Formalni čin izvršenja bule *Prioribus saeculi* bio je 8. siječnja 1978. godine u koparskoj katedrali, a svečano slavlje u porečkoj prvostolnici 2. travnja 1978. godine. I za kraj, predavač je argumentirano istaknuo točan naziv biskupije u Istri: Porečka i Pulsko biskupija. Porečka i Pulsko biskupija još su i danas dvije biskupije koje su ujedinjene upravom jednoga biskupa. U nastavku su vjeroučitelji poslušali predavanje profesora Tomislava Tomasića iz Agencije za obrazovanje na temu „Motivacija u nastavi vjeronauka“, a župni su animatori sudjelovali u raspravi o razlozima postojanja određenih poteškoća u župama, načinima razvijanja bolje suradnje u župnim sredinama te poticanju članova župne zajednice na aktivniju suradnju. Usljedilo je kratko pokorničko bogoslužje koje je održao v.lč. Buždon, a nakon prigode za isповijedi susret je zaključen zajedničkim objedom. (G. Krizman)

Susret je započeo uvodnjim pozdravom predstojnika dijecezanskog Katehet-skog ureda v.lč. Luke Pranjića. Središnje predavanje pod naslovom „Apostolska administratura u Pazinu i ujedinjenje Istarske Crkve“ održao je v.lč. Maksimilijan Buždon. On je pojasnio pojam apostolske administrature i drugih oblika crkveno-pravnog ustroja te podsjetio na povijesno-političke okolnosti nastanka Pazinske administrature. Osim biskupije, koja je temeljni oblik ustroja partikularne Crkve, iz posebnih pastoralnih potreba uspostavljaju se i drugačiji oblici crkvene uprave: područne prelature i područne opatije, apostolski vikarijat, apostolska prefektura i za stalno osnovana apostolska administratura. Vojni ordinarijati, Ordinarijati za anglikance koji su ušli u zajedništvo s Katoličkom Crkvom te osobne prelature oblici su ustroja u koje vjernici pripadaju na temelju personalnog ključa dok ostalima, i ti su u većini, vjernici pripadaju na temelju teritorijalnog ključa. Različiti oblici uprave uspostavljaju se kako bi se dala potrebna stabilnost u prenošenju i pružanju Božje riječi i sakramenata u najrazličitijim, često teškim okolnostima u kojima Crkva postoji na raznim stranama svijeta, istaknuo je v.lč. Buždon. Uspostava Apostolske administrature na području Istre nakon Drugoga svjetskog rata bila je potrebna zbog političke situacije, odnosno neriješenog graničnog pitanja između tadašnje

Jugoslavije i Italije. Takva situacija nije dopuštala redovitu pastoralnu aktivnost i crkvenu upravu u velikom dijelu Istre koje je do tada pripadalo Tršćansko-koparskoj biskupiji. Naime, biskupu tršćansko-koparskom bio je zabranjen ulazak na područje biskupije koja se nalazila na teritoriju pod jugoslavenskom upravom. Potpisivanjem je Pariškog mirovnog sporazuma 10. veljače 1947. pitanje razgraničenja donekle razriješeno, ali ne sasvim, naglasio je v.lč. Buždon. Istoga dana na snagu je stupila odluka Svetе Stolice o uspostavi Pazinske apostolske administrature, koja je obuhvaćala slovenske dekanate Sežana i Postojna te hrvatske dekanate Buzet, Pazin, Pićan i Kršan te već dio Oprtaljskog dekanata, ali bez Umaga, Buja i Novigrada koji su ušli u sastav privremene države Slobodnog teritorija Trsta. Puni naziv novo ustanovljene administrature glasio je „Apostolska administratura spriječenih dijelova Tršćansko-koparske biskupije pod jugoslavenskom upravom“, ali ubrzo dobiva službeno ime „Apostolska administratura Pazin“, napomenuo je v.lč. Buždon te istaknuo kako je prvi administrator Pazinske administrature bio mons. Jakob Ukmar, koji je tu službu obnašao tek mjesec dana kada je, na dan ubojstva bl. Miroslava Bulešića, teško pretučen u Lanišću. Nakon kratke službe Franca Močnika, apostolskim administratorom postaje mons. Dragutin Nežić koji kasnije postaje

Drugi u nizu korizmenih susreta za župne animatore Porečke i Pulske biskupije

U subotu, 11. ožujka 2014. u Pazinu je održan drugi u nizu korizmenih susreta za župne animatore Porečke i Pulske biskupije. Uvodni pozdrav predavaču i okupljenima uputio je kancelar Biskupije preč. Sergije Jelenić. Predavanje pod naslovom „Blaženi Miroslav Bulešić kao župnik i dušobrižnik“ izrekao je vicepostulator kauze za kanonizaciju bl. Bulešića vlč. Ilija Jakovljević. Na početku su okupljeni pogledali kratak 15-minutni dokumentarni film o životu i mučeništvu bl. Bulešića.

Predavač je u uvodnom dijelu podsjetio kako se ove godine navršava 70. obljetnica mučeništva našeg bl. Miroslava Bulešića. Pređočio je okupljenima teške povijesne ratne okolnosti u kojima je bl. Bulešić započeo i obavljao svoju pastoralnu službu te kako se gorljivo i praktično zalagao za buđenje vjerskog života u povremenim mu župama, njegujući izvanrednom ljudskošću i požrtvovnošću sve aspekte pastoralnog djelovanja: duhovni, liturgijski, karitativni i sakramentalni. Nakon što je zaređen za svećenika i proslavio Mladu misu u travnju 1943., ne mogavši se vratiti u Rim, Bulešić je imenovan upraviteljem župe Baderna 1. studenog 1943. gdje ostaje do jeseni 1945. Ondje je proživio strahote ratnog vihoru. U Baderni ga je dočekala, kako je sam zapisao, „pustoš“, od 1500 stanovnika na misu je dolazio 15 do 20 osoba. Izašao je ususret ljudima, čim je došao, krenuo ih je upoznati u njihovim domovima i njegova su pastoralna nastojanja dala ploda. Miroslav se kao pastir brinuo za svoje stado na jedan izvanredan način. Djelovanje svećenika u vrijeme Drugog svjetskog rata i porača bilo je pravo misijsko poslanje. Papa Franjo danas upravo govori kako se potrebno vratiti misijskom načinu pastoralnog djelovanja. Ne čekati da pojedinac dođe u Crkvu, da traži navještaj, već ići ususret pojedincu. Miroslav ide ususret pojedincu, on njemu donosi Božju riječ, naglasio je predavač.

U ratnom vihoru

Njegov *modus operandi* vlč. Jakovljević dočarao je ispričavši jednu zgodu iz toga vremena: osim Badernom, upravljao je i župom Sveti Ivan od Šterne. Na Tijelovsku procesiju 1944. malobrojnog zboru priključila se čitava jedna postrojba parti-

zana, pobožnih ljudi iz Dalmacije. Jedan je vojnik zamolio bl. Bulešića da mu pokloni molitvenik, dao mu je Dobrilin, „Oče, budi volja tvoja“; taj je vojnik kasnije svjedočio o Bulešićevoj izvrsnosti. U Baderni je bl. Bulešić zapisao o svome djelovanju: „Narod koji ne zna moliti, koji vrlo malo pozna našu vjeru. Prava nesreća. Naprosto sam klonuo. Htio sam otici. Preuzvšeni je uporno tražio da se dadem na posao i ja sam to učinio: sad idem, kao misionar, od kuće do kuće da pohodim ljude i pozovem ih u crkvu, da ih potaknem, da ih poučim...“ Obilazi vjernike i potiče ih na sv. sakramente. Iako je ratno stanje, bl. Miroslav okuplja u Baderni zbor, ali i Sv. Ivanu od Šterne. Pokušava biti dobar otac svima. Ta njegova ljubav bit će prepoznata u župi i ubrzo će se dogoditi duhovni preporod župe. Međutim, odmah će se naći na udaru bezbožna komunističkog režima. Predavač je naglasio i strašnu realnost ranjenih obitelji u tome ratnome vihoru: „Obitelji su bile izranjene: ratovima, oduzimanjem hrane, a neke su ostale bez svojih voljenih. Veliku će traumu na obitelj ostaviti novi bezbožni komunistički sustav koji se sve više nametao. Jedinu utjehu nade nudila je Crkva, međutim, ta ista stoljetna čuvarica vjere i kulture odjednom se našla na udaru bezbožnog režima. Nije bilo lako ljudima: kako se odreći stoljetne vjere te prihvati nove ideje koje su suprotne čovjekovoj savjesti i stoljetnoj praksi. Nije bilo lako: kako ne biti obilježen, prozvan od komunističke ideologije, a s druge strane živjeti svoju vjeru“, istaknuo je vlč. Jakovljević.

Karitativni duh osobito prema siromasima

U Kanfanaru je bl. Bulešić stigao u jesen 1945., došao je u veliku župu, u posebno tešku situaciju. Prethodni župnik Marko Zelko bio je godinu ranije lažno optužen i obešen na središnjem mjesnom trgu, tek nakon tri dana biskupu Radossiju dopušteno je skinuti i ukopati tijelo. U tim teškim okolnostima Bulešić se dao na obnovu zapuštenog vjerskog života u župi: počeo je okupljati mlade i nastojao ih je sačuvati od nemoralna, za što je bio trn u oku vlastima, obilazio je bolesnike, posvetio se katehizaciji djece, a njegov karitativni duh osobito je vidljiv iz odnosa prema siromasima. Vidjevši siromaha u dronjcima koji je došao zamoliti nešto za jelo, darovao mu je svoju košulju, iako ih je i sam imao tek možda dvije, rekao je predavač. U Kanfa-

naru je organizirao misije, od 30. ožujka do 7. travnja 1946., u sklopu kojih je poveo procesiju do nekoliko kilometara udaljenog Barata i nosio je, simbolično, veliki drveni križ. Te su misije okupile više od 2000 vjernika. S obzirom da je bio posvećen Gospa Fatimskoj, posebno je njegovao marijanske pobožnosti u župama u kojima je djelovao.

Blago nama, braćo, koji imamo živu vjeru...

O tome kakav svećenik treba biti Bulešić je rekao u jednoj svojoj propovijedi na Mladoj misi vlč. Ratka Udovičića u Sv. Petru u Šumi: „Svećenik i danas prolazi kroz te ruševine čovječanstva ‘blagoslivljujući i čineći dobro’ stavljajući melem na rane jadnog čovjeka na umoru radi mržnje i stavljaju mu na takvu bol lijek ljubavi, bratski tare suze žalosnima, prisvaja sebi jade i poteškoće vjernika, podiže svojom mukom padnika [grešnika] propaloga. Dijeli svima život, koji propovijeda, i svima kažiprstom kaže nebo, gdje je naša svrha, kopa u utvrđnutim [otvrđnutim] srcima da nađe dušu, koju ljudi hoće zamoriti u sebi, svima propovijeda vjeru u Boga, u Krista, bez kojeg nema spasenja.... – Eto Vam mladića: koji je svećenik, da žrtvuje za svoje grijeha i za grijeha naroda, eto Vam učitelja, koji naučava pravi put poštenja i jedinog spasenja, koji rasvjetljava pameti koje se nalaze u tami i zabludi, koji svima usudiva [usađuje] riječima i primjerom ljubav do Boga i do bližnjega, eto Vam pastira koji vraća svoje ovčice...“ Uz izuzetno intenzivnu praktičnu pastoralnu aktivnost vlč. Miroslav uvijek je imao dobre propovijedi, punе ljubavi i milosrđa, rekao je vlč. Jakovljević, te nastavio: „Nastoji u propovijedima ljudi podučiti vjerskim osnovama, biti konkretni.“ „Sretog li dana za me, sretog li dana za sve Vas, vjernici predragi, kada smo bili primljeni u sv. Crkvu, da postanemo sini novi Božji, dionici Kraljevstva Nebeskog. Uzaludan bi bio naš život, uzaludna naša djela, naše trpljenje, naše veselje, da nemašmo vjere. Blago nama, braćo, koji imamo živu vjeru...“ *Zbog čega je fama sanctitatis od samog početka postajala o Miroslavu?* Upravo zbog življenga tjelesnih djela milosrđa, zaključio je predavač. Uslijedila je rasprava na temu „Kako se župni suradnici mogu bolje i konkretnije uključiti u poboljšanje vjerskog života u svojim župama?“, tijekom koje su izneseni mnogi zanimljivi prijedlozi i o jačanju doživljaja prisutnosti bl. Bulešića u našim župama. (G. K.)

Obilježena 15. obljetnica smrti mons. Antuna Heka

U četvrtak, 23. veljače 2017., u Pazinu je, nizom događanja, obilježena 15. obljetnica smrti mons. Antuna Heka, jednog od velikana suvremene povijesti istarske Crkve, koji je dao nemjerljiv doprinos u mnogim segmentima djelovanja Porečke i Pulsko-biskupije, osobito u izdavaštvu i medijskom segmentu, a najveća njegova zasluga, njegov životni projekt bilo je osnivanje Pazinskog kolegija – klasične gimnazije, čiji je bio prvi ravnatelj od 1993. pa sve do smrti 2002. godine.

Ujutarnjim je satima sadašnji ravnatelj Kolegija, preč. Alejandro Castillo Jimenez, zajedno s predstvincima prvih razreda svečano položio cvijeće na grob mons. Heka na pazinskom groblju „Moj mir“. U poslijepodnevnim satima, u sportskoj dvorani Pazinskog kolegija održana je prijateljska košarkaška utakmica između Kolegija i Udruge Heki, rodnog sela mons. Heka. Pobjedili su gosti, Udruga Heki, rezultatom 38:29. Inače, Udruga Heki i Pazinski kolegij povezani su intenzivnom dugogodišnjom suradnjom, a mnogi članovi Udruge bivši su učenici Kolegija te stoga često organiziraju susrete i zajedničke projekte za obilježavanje značajnijih prigoda. Košarkaška sekcija jedna je od aktivnijih sportskih sekcija Kolegija, rekao je u izjavi za Tiskovni ured profesor Tjelesne i zdravstvene kulture u Kolegiju Pero Marić. Utakmicu je organiziralo Katoličko društvo prosvjetnih djelatnika Istre mons. Anton Hek u suradnji s Kolegijem.

Misno slavlje za mons. Antuna Heka

U večernjim je satima misa zadušnica održana u pazinskoj župnoj crkvi sv. Nikole

biskupa. Misno je slavlje predvodio vlč. Maksimiljan Ferlin, djelatnik Pazinskoga kolegija, a koncelebrirali su: generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, koji je mons. Heka naslijedio na mjestu ravnatelja Kolegija, sadašnji ravnatelj Kolegija preč. Castillo Jimenez, župnik i pazinski dekan preč. Mladen Matika, vlč. Drago Petrović te vlč. Filip Celent. Misnom slavlju, u ispunjenoj crkvi sv. Nikole, uz učenike i djelatnike Pazinskoga kolegija nazočila je i rodbina pok. mons. Heka te pazinski gradonačelnik Renato Krulčić sa suradnicima. Vlč. Ferlin u prigodnoj je homiliji istaknuo veličinu pothvata koji je mons. Hek ostvario otvorivši školu, Pazinski kolegij. Propovjednik je citiraо papu Franju koji u jednom svom obraćanju pojašnjava važnost ciljeva i prioriteta kršćanskog odgoja. Jedini razlog zašto se Crkva bavi odgojno-obrazovnim radom jest novo čovječanstvo, mogućnost stvaranja novoga, boljeg svijeta, naglasio je. Cilj je kršćanskog odgoja da ljude učini drugaćnjima, da usadi obnovljenu dušu, svjesnu da Bog ljubi čovjeka do posljednje kapi krvi, a u Euharistiji nas traži i ondje nam se daruje. Propovjednik je nadalje naglasio suštinsku važnost ljubavi prema bližnjemu, žrtvovanja za bližnjega, i mons. Hek se u potpunosti davao u nastojanju stvaranja jedne izvrsne škole – za bližnje. Mi, u katoličkoj školi, nismo bolji, ali bismo trebali biti drugačiji jer imamo u svome životu Kristovu ljubav, onu sol koja daje okus životu, a u tom svjetlu, po križu, svaka patnja dobiva smisao i postaje izvor utjehe. Neka nas mons. Hek zagovara da u svakome čovjeku vidimo bližnjega, zaključio je vlč. Ferlin. Ravnatelj Kolegija, preč. Castillo Jimenez, u završnom je obraćanju izrazio zahvalnost župniku na gostoprимstvu te istaknuo: „Mons. Hek nije se bojao reći Bogu da, prihvatio se realizacije tog ve-

lebnog projekta, i to njegovo ‘da’ širi se i danas i zahvaća sve nas. Poticaj je to svima vama da se ne bojite Bogu reći da, za svaku nadahnutu ideju recite da, i to će donijeti val milosti i dobra“, naglasio je ravnatelj. Misno je slavlje glazbeno animirao zbor Kolegija po ravnjanjem prof. Marice Ursić, a učenici Kolegija čitali su i sva misna čitanja.

Sjećanje na pok. mons. Heka

Svoje sjećanje na pok. mons. Heka za Tiskovni je ured izrekao generalni vikar Biskupije mons. Vilim Grbac, koji je mons. Heka naslijedio na mjestu ravnatelja Kolegija nakon njegove smrti: „Sjećanje koje mi danas dolazi jest svakako velebni ispråčaj mons. Heka ovdje u Pazinu, koji kao da je bio jučer. A njegov duh i sve ono što je on činio, to je doista uvijek prisutno u cijeloj našoj biskupiji jer on je osim u Kolegiju bio angažiran i u mnogim drugim segmentima. Uvijek mu je bila važna naša Crkva, naša biskupija. Bio je neumoran, vizionar, kojega smo zapravo mi ostali ponекad teško pratili. Taj je duh bio prisutan i u Kolegiju. Kad sam ja došao, trebalo je vremena da se sve to zajedno uhoda nakon njega, sve se dogodilo tako naglo, nitko se tome nije nadao, ali je njegov duh uvijek bio prisutan, kao što je, vjerujem, i sada. On je prisutan i dalje, na neki način, u životu te škole, profesori i osoblje i dalje taj duh prenose novim naraštajima učenika; riječ je o jednom ozračju da činimo nešto dobro, da to prenosimo na mlade generacije i da te mlade generacije imaju odlične uvjete da mogu tu srednju školu završiti na najbolji način i da jedno sutra budu dobri ljudi, na neki način korisni društvu i Crkvi. To je bila njegova želja i ja vjerujem da je ona živa i sada u Pazinskom kolegiju.“

Sadašnji ravnatelj, preč. Castillo Jimenez, istaknuo je da sjećanje na mons. Heka

u Kolegiju nije samo o obljetnici smrti već je on svakodnevno prisutan u Pazinskom kolegiju. Osobito jer ima još nekoliko djelatnika koji su usko s njim surađivali, ali i preko Profesorskog kodeksa i svega onoga što je napisao, nekih govora koji postoje kao audiozаписи. On je i dalje svojevrstan stalni izvor nadahnuća za našu školu, da bismo mogli biti sve više svjesni poslanja te naše ustanove. Posjetom njegovu grobu s predstavnicima prvih razreda, prijateljskom utakmicom i svetom misom pokušali smo nešto svečanije obilježiti obljetnicu smrti, ali mogu slobodno od sveg srca reći da je mons. Hek uvijek prisutan u našoj školi", zaključio je ravnatelj Mons. Heka prisjetio se i pazinski gradonačelnik Renato Krulčić: „Sjećam ga se kao jednog pokretača, koji je imao jednu viziju, koji je uvijek imao vremena za sve u Pazinu i oko Pazina i odisao je jednim pravim narodskim obilježjem.“

Katoličko društvo prosvjetnih djelatnika Istre mons. Anton Hek, već tradicionalno, organiziralo je javno predavanje koje je ove godine održala dr. sc. Snježana Mališa (prof. s Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu) pod naslovom: *Isusova pedagogija: odgovor na potrebe suvremenog čovjeka*.

Razrednici starijih razreda (2., 3., 4.) u Kolegiju na Satu razrednika također su obilježili obljetnicu smrti mons. Antuna Heka.

O životu mons. Antuna Heka

Mons. Hek rodio se u Hekima 15. srpnja 1944. godine. U rodnom selu, na Pazinštini, polazio je pučku školu. U Pazinu je pohađao gimnaziju, prva dva razreda u državnoj gimnaziji, a treći i četvrti u gimnaziji Biskupskog sjemeništa. Na vanjskoj gimnaziji Otokar Keršovani u Pazinu položio je maturu. Na bogosloviji je bio u Zadru i Rijeci gdje je i diplomirao. Red prezbiterata primio je 1968. te je iste godine služio Mladu misu u Pazinu. U Zagrebu je 1969. upisao studij hrvatskoga jezika i književnosti i latinskoga jezika i rimske književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je i diplomirao. Bio je svećenik u Rovinjskom Selu, biskupski kancelar u Poreču. U Pazinu u Biskupskom sjemeništu bio je profesor i podravnatelj. Upravljao je župom Pazinski Novaki. U doba prije i tijekom hrvatskog proljeća 1969. – 1972. organizirao je katolički pokret mladih. Plod su njegovih intenzivnih nastojanja u izdavaštvu, uz ostalo, kalendar Istarska Danica te Ladonja, list istarskih župa, koji je pokrenuo 1972. u Zagrebu, kao podlistak revije Kana. Predsjedavao je Istarskim književnim društvom "Juraj Dobrila", čiji je bio glavni i odgovorni urednik i tajnik. Objavio je brojne izvornike i pretiske povijesnih djela. Od 1994. bio je biskupski konzultor i kapelan pape Ivana Pavla II. Zauzimanjem Antuna Heka osnovan je Pazinski kolegij – klasična gimnazija, čiji je bio prvi ravnatelj (od 1993.). Njegovim zauzimanjem izgrađena je i sportska dvorana, a za potrebe smještaja učenika Porečka i Pulskog biskupija izgradila je 2004. novi učenički dom Kolegija. Bio je koordinatorom opsežnih radova na preuređenju stare sjemenišne zgrade u koju je Kolegij smješten. Bio je predsjednik Saveza hrvatskih katoličkih škola, član Prosvjetno-školskog vijeća Ministarstva prosvjete RH, član Svećeničkog vijeća i Vijeća konzultatora Porečke i Pulskog biskupije, pokretač i odgovorni urednik te član Nadzornog odbora nakladničkog poduzeća "Josip Turčinović" d.o.o. te pokretač Centra za informacije i komunikacije "Božo Milanović". Obnašao je i mnoge druge dužnosti u obrazovanju i izdavaštvu. Od svih projekata koje je realizirao najviše se, u potpunosti, posvetio upravo projektu Pazinskoga kolegija – klasične gimnazije, koji je zamislio i vodio kao školu koja prima darovite učenike neovisno o vjeroispovijesti, s posebnom pozornošću prema onima slabijeg imovinskog stanja. Vodila ga je ideja da je te mlade ljudi, osim obrazovati, potrebno nadasve odgajati tako da postanu vrijedni i zauzeti članovi društva, izgrađeni intelektualci, a nadasve dobri i pošteni ljudi koji će iz Kolegija u svijet ponijeti istinsko lice Boga, čovjeka i Crkve. Poginuo je u prometnoj nesreći u nedjelju, 24. veljače 2002. na cesti iz Novigrada prema Poreču. (G. Krizman)

Životni put Concette Andžele Milohanić

Dana 14. 2. 2017. godine u 79. godini života zauvijek je napustila ovaj zemaljski život i preselila u vječnost naša draga Concetta Andžela Milohanić. Rođena je 21. 3. 1938. godine u selu Milohanići, Općina Tinjan, od majke Marije Brečević i oca Bože Milohanića. Djetinjstvo je provela u rodnom selu Milohanići. Već u mladim danima zaposlila se u Pazinskom sjemeništu kao poslužiteljica, a nakon nekoliko godina krenula je u Zagreb, gdje uz trud i rad na raznim poslovima završava školu za bolničarke. Godine 1967. put je vodi u Beč u Austriju gdje se posredstvom sestara karmeličanki u Beču zaposlila u domu za starije osobe kao njegovateljica. Svojim požrtvovnim radom i dobrim preporukama postaje odgajateljica djece kod Milosrdne Braće u bolničarskoj školi. Napredujući u službi kao bolničarka i njegovateljica, odlazi na službu u najveću gradsku bolnicu u Beču gdje radi kao bolničarka, i tu ostaje do svoga umirovljenja 1998. godine. U tuđoj zemlji nastojala je uvijek biti predana, samozatajna i vrijedna radnica, a uvijek je ostala vjerna svome narodu i svojoj rodnoj grudi, vjerna katoličkoj vjeri, Kristu, Majci Božjoj i ponosna na svoju hrvatsku pripadnost. Za svoga službovanja i boravka u Beču bila je aktivna u Župi sv. Marije i kao član Župnoga vijeća. Za svoj požrtvovan i predan rad u tuđoj zemlji bila je uvijek poštivana i pravedno nagradjivana. Po umirovljenju vraća se u svoju rodnu Istru i dolazi u Buje, u župu Buje kod svoga brata Mladena, svećenika i župnika. Za svojih 18 godina boravka u Bujama ostavila je neizbrisiv trag jedne divne, tihe i samozaštajne osobe. Aktivna je kao članica Udruge sv. Vinka i članica Molitvene zajednice Milosrdnog Isusa. Nesebično se brinula za sve potrebe u Crkvi, a posebno u crkvi Majke Milosrđa. Svoju je ljubav i požrtvovnost podarila svome bratu Mladenu, svećeniku, kojem je bila sestra, prijateljica, utjeha u žalosti i podrška u radošti, nesebično mu pomagala i podržavala ga. Bila je odana Srcu Isusovu i Srcu Marijinu. Godinama je u tuđem svijetu marljivo radila i štedjela da bi svoju uštedevinu poklonila za postavljanje kipa Majke Božje Kraljice Euharistije u dvorištu crkve Majke Milosrđa i tako ostavila trajnu uspomenu na svoju prisutnost u našoj župi u Bujama i na odanost Majci Božjoj. Hvala, draga Andžela, za svu dobrotu i ljubav za zemaljskoga života i vjerujemo da ćemo s Kristom živjeti vječno u našoj domovini na nebesima. Misa zadužnica održana je 16. veljače 2016. u Bujama, a predvodio ju je vlč. Josip Grbac uz velik broj svećenika i nazočnost mnoštva vjernika. Sprovodni obred održan je na tinjanskom groblju gdje je po vlastitoj želji Andžela pokopana. Nakon dugih godina izbivanja iz rodnoga mjesta vratila se na počivalište u svoju rodnu župu. Neka joj je laka rodna gruda koju je toliko voljela. (Nevenka Hrelja)

Misa za žrtve totalitarnih režima

Uponedjeljak, 6. ožujka 2017., u popodnevnim satima, u crkvi bl. Alojzija Stepinca u selu Škopeti, koja pripada župi Motovunski Novaki, održana je misa za žrtve totalitarnih režima. Višegodišnja je praksa u Porečkoj i Pulskoj biskupiji da se u ponедjeljak nakon prve korizmene nedjelje održi u Pazinskom kolegiju korizmena duhovna obnova za svećenike, a potom misa za žrtve totalitarnih režima. Ta se misa uobičajeno održava u mjestima koja su na neki način povezana sa stradalnicima totalitarnih režima. Osim što je crkva u Škorpetima posvećena bl. Alojziju Stepincu, iz te je župe bio vlač. Vlatko Lakošeljac koji je nakon samo godinu dana službe preminuo 1949. godine u bolnici pod izrazito nerazjašnjenim okolnostima. Duhovnu je obnovu za svećenike održao fra Josip Vlašić.

Misno je slavlje predvodio porečki i pulski biskup u miru mons. Ivan Milovan, u suslavju s dvadesetak svećenika te u načnosti nekolicine redovnica i vjernika iz toga sela i okolnih mjesta.

Iz biskupove propovijedi

Biskup je u uvodnom obraćanju podsjetio kako je sveti papa Ivan Pavao II. pozivao na molitvu i sjećanje na žrtve totalitarnih režima 20. stoljeća 'da se pročišćava memorija', s jedne strane da se traži istina, s druge strane da se moli za oproštenje svima onima koji su nanosili zlo ljudima, a osobito da se moli za žrtve režima koji su toliko obećavali, a često puno zla nanijeli, rekao je biskup. Biskup je na početku homilije podsjetio na riječi sv. pape Ivana Pavla II.. izrečene prigodom beatifikacije bl. Stepinca u Mariji Bistrici: „Novi Blaženik u svojoj osobi sažima svu tragediju koja je zadesila hrvatsko pučanstvo u 20. stoljeću.“ Time je Sveti Papa izrekao ono bitno o bl. Stepincu, ali i o neizrecivim stradanjima našega naroda tijekom 20. stoljeća. Zato je ova crkva bl. Alojzija Stepinca pravo mjesto današnjeg spomena i molitve za žrtve totalitarnih režima, rekao je biskup. U ovoj je župi rođen, odrastao i slavio mladu misu 1948. vlač. Vlatko Lakošeljac, mlad uzoran oduševljen svećenik, koji je svoju svećeničku službu obavljao u Premanturi, samo jednu godinu. U tu je godinu dogorio. Već sljedeće godine, u rujnu 1949. umro je pod nerazjašnjenim okolnostima u pulskoj bolnici. Spominjemo ga kao žrtvu totalitarnih režima. Bio je velik prijatelj, a nakon Bulešićeva mučeništva i štovatelj bl. Miroslava. Biskup je citirao zapise iz dnevnika vlač. Lakošeljca gdje izražava svoje divljenje prema don

Miru. Bulešićeva *fama martyrii* bila je jako živa od samog trenutka mučeničke smrти, kod bogoslova, kasnije svećenika, ali i vjernika općenito. Vlač. Vlatko, kao pripravnik na prezbiterško ređenje, piše u svom dnevniku: „To što me se najviše dojmilo kad sam bio u Kanfanaru jest primjedba da jako sličim vlač. Miru. Znam dobro da je to samo izvanjska sličnost ali baš to me nuka da što više kročim i u duhovnom, unutarnjem životu po Mirovom putu, koji je put svetosti. Ljudi osobito danas žele integralnog svećenika kao što je bio Miro. Mora biti dobar, blag, razgovorljiv, čovjek molitve, društven čist“, citirao je biskup zapis iz dnevnika vlač. Lakošeljca. Naš spomen i molitva danas obuhvaćaju sve žrtve, a osobito najnevinije žrtve ratnih i poratnih stradanja, žrtve velike nacističke ofenzive u Istri u jesen 1943., takozvanoga „čišćenja“, žrtve odmazdi nacifašista, nažalost, često izazvanih od neodgovornih sektaša, rekao je biskup citirajući zapise pok. mons. Graha, mons. Kresine i mons. Brumnića o stradanjima čitavih sela od strane nacifašista, često iz odmazde, često izazvana neodgovornim ponašanjem lokalnih partizana. Dodajmo ovdje i žrtve čije kosti još uvijek trunu nepronađene u brojnim jamama, takozvane „mirnodopske žrtve“. I nakon 70 i više godina od tih stradanja, sjećanja su, kako za obitelji žrtava, za sela koja su stradala, pa i za sve nas, teška. Upravo je u Motovunskim Novakima dugo godina bio župnikom pok. mons. Ivan Pavić, svećenik koji je i Bulešića i Lakošeljca, i druge svećenike, uputio u sjemenište.

Uzorni vjernici i domoljubi

Biskup je nadalje istaknuo kako je u toj župi djelovalo nekoliko istaknutih narodnjaka koji su na osobit način, nadahnuti baštinom biskupa Dobrile, pod talijanskim upravom surađivali s mons. Milanovićem i djelovali u svojoj sredini kao uzorni vjernici i domoljubi, sanjali o slobodnoj hrvatskoj Istri u domovini Hrvatskoj, da

i ovdje bude svatko svoj na svome, mira radi, čovječnosti, povjesne pravde i boljega budućega svijeta, citirao je biskup riječi još jednog velikana istarske Crkve, Josipa Turčinovića. I ti su narodnjaci u ratu postali žrtve sektaša, zločinaca. Biskup je podsjetio kao je mons. Ivan Grah, istaknuti poznavalac povijesti Crkve u Istri, u jednoj svojoj knjizi opisao stradanje istaknutih narodnjaka iz te i drugih župa. Nakon svega, ljudski gledano preostaje sjećanje, čuvanje spomena, ostaje opomena da se u budućnosti tako nešto ne ponovi. No, vjernička duša ide korak dalje jer ima molitvu za pokojne u kojoj pronalazi utjehu. Znamo: samo iz vjere u uskrsloga Krista možemo zapravo ići naprijed, možemo u nadi uskrsnuća pronaći nadu i mir da zemaljsko stradanje i patnja, žrtva tolikih nevinih znače za poginule ujedno i susret s Gospodinom, Ocem milosrđa, i početak blaženoga života u slavi uskrsnuća. Samo u takvoj vjeri žrtva dobiva smisao, patnja pronalazi izlaz, a kolektivno sjećanje pronalazi ozdravljenje, oprost i prihvatanje opomene „nikada više“, rekao je biskup.

Samo nas Istina oslobođa

Isus nam po riječima Evandela pokazuje odnos prema drugima: „Što ste učinili najmanjem od moje braće, meni ste učinili“, a jednako tako i prema neprijateljima: „Oče, oprosti im jer ne znaju što čine“.

Danas molimo za žrtve totalitarnih režima, preporučujemo ih Božjoj dobroti. U svjetlu današnjeg dana sjećanja svi smo pozvani ugrađivati se velikodušnošću i sebedarjem u stvaranje boljega svijeta, riječju i djelima pobjeđivati oholost, sebičnost i osvetu. Samo nas Istina oslobođa, uči nas Isus, on je donio Istinu, o Bogu, čovjeku, svijetu, životu i povijesti. Ustrajmo hodaјući njegovim putem, a za ubijene molimo, nastojeći da gradeći bolje sutra, damo vrijednost i smisao njihovoj žrtvi i svima nevino stradalima, zaključio je biskup. (www.ppb.hr)

KULTURA SMRTI I KULTURA RUŽNOĆE

Barem zadnjih nekoliko godina u hrvatski je javni diskurs ušao pojam demografije, demografskih trendova, demografske krize, a onda popratno i zagovaranje potrebnih društvenih programa za demografsku obnovu Hrvatske, u cijelini, i posebno u nekim njezinim «najugroženijim» krajevima. Na toj su temi, medijski naglašeno, posebno angažirani pojedini stručnjaci – demografi, koji nas uglavnom «zastrašuju i šokiraju» negativnim brojčanim podatcima i deprimiraju «crnim prognozama». Iako time opetovano osvješćuju težinu problema, oni, i uključena politička javnost, malo čine na objašnjenju i širem sagledavanju uzročnika tog stanja, a to je, kako je govorio sveti papa Ivan Pavao II., dominantna društvena «kultura smrti». K tomu, još nam manje iznose prave i spasonosne «recepte» za trajnije izlječenje te negativne pojavnosti u našem narodu.

Treba ohrabriti kulturu života

Čini mi se, i uvjeren sam, kako se hrvatska demografska obnova neće učinkovito ostvariti ako se rješenja toga problema uglavnom usmjeravaju samo prema materijalno-finansijskim poticajima za roditelje. Suština problema tek u manjem opsegu leži u tome. Na kraju, populacijski se rast ostvaruje u zemljama s manjim pojedinačnim i općim standardom, a ne u onima s visokom razinom blagostanja. Ono što je glavni poticatelj nebrige za potomstvo, za rađanje djece kao čina ljubavi, osobnog i humanog ostvarenja, a i doprinosa širem društvenom razvoju, jest konstruiran liberalni i materijalistički egoizam koji proizvodi duh i «kulturu smrti», to jest kulturu koja novi život gleda kao teret, a vlastito

negiranje kreacije života, kao vrhunski doseg slobode. Posve je jasno, i očito, kako suvremeni trendovi agresivna širenja prava na slobodu, kao što je pravo na partnerstvo, a ne i na brak, pravo na izbor istospolnog partner(stv)a, pravo na prekid trudnoće, pravo žene na poslovnu i drugu jednaku zastupljenost kao i muškarca, i niz drugih fabriciranih prava, korjenito ugrožavaju i samu reprodukciju ljudske vrste kao takve. Ovakvo širenje «kulture smrti» ne može se, i neće se, osujetiti i nadoknaditi nikakvim materijalnim poticajima onima koji su spremni darovati život, već prvenstveno, ili istovremenim, zaustavljanjem širenja i promicanja tog duha smrti, zakonskim rješenjima. Zašto u tome ne bismo bili ponešto i restriktivniji od pojedinih «modernih država» razularene Europe, kad je to, u situaciji izumiranja u kojoj se već duže vremena nalazimo, potpuno u našem općem interesu.

Kultura ružnoće, kao oponent božansko-naravnoj ljepoti

Usko povezano s ovim pitanjem jest i stanje, i to ne samo u našem društvu već i globalno, kako je nedavno u jednom tekstu formulirao biskup Šaško, *kulturu ružnoće*. Iz ambijenta gore opisanih pojavnosti kulture smrti, razvijaju se razni oblici supkulturnih i alternativnih ponašanja, osobito u sferi kazališta, glazbe, filma, likovnosti, medijske i modne scene, pa i u arhitekturi, stilu života, socijalnim odnosima i slično, koji «sjaje» svojom estetskom nezgrapnošću, provokacijom, drskošću, udarom na «zdrav razum». Ma, općenito jednom besmislenom ružnoćom, koju ta kultura promiče prema nama poklonicima

lijepog, svojom perverznom sotonskom idejom – *i ružno je lijepo!* Naše poimanje lijepog jest ono koje je u vizuri shvaćanja i prihvaćanja Božjih i naravnih zakonitosti i estetika. Mislim da se u ovakvoj raščlambi mogu razumjeti duhovna bespuća i moralno-estetska posrnuća mnogih današnjih, poglavito mlađih generacija, koje vrludaju tminama narkomanske i druge ovisničke scene, izlažu se tjelesnoj samodestrukciji ekstremnim tetovažama i *piercingima* ili se unakaženim frizurama, izgledom i drugim slobodnim *party-ritualima* imitatorski sljubljuju s demonskim silama. Ovu bismo analizu mogli proširiti i na pojavnosti i procese iz društvene sfere. Zamislite koliko smo samo zapljenuti ružnim događanjima, i to ne zbog neke *više sile*, već zbog defektnosti i ružnoće pojedinačnog i kolektivnog ljudskog (zlo) duha. Iza nas su desetljeća ubijanja, terorizma, osobne nesigurnosti, nepodnošljivih kontrola i zabrana, opasnih migracija i selidba, neobjasnivih epidemija i zaraza, financijskih lomova i padova te neviđenih i prikrivenih bogatstava itd. Ili gledajući još uže, koliko lažnih i neispunjениh obećanja, koliko prevara i izdaja, koliko malih i velikih krađa, nepravde i nasilja. Korizmeno vrijeme, kojim upravo prolazimo, dobra je prilika za ovakve duhovne i psihosocijalne analize, u kojima ocjenjujemo svijet oko sebe, ali ne s pozicije promatrača, već u perspektivi aktivnog dionika vlastite preobrazbe, usmjerene na zagovaranje duha života, dobrote i ljepote posvuda, posebno u našem zavičaju, narodu i Domovini. Za vjernika je katolika izbor lijepoga, božanski imperativ!

POVRATAK OBITELJI JAKIĆ

MINI UZORAK ZA GOSPODARSKI I DEMOGRAFSKI RAST HRVATSKE

KANADA – MEDULIN

Samo ljubav prema Domovini i svojim korijenima pobijedila je sve zavrzlame i korupciju u predugoj hrvatskoj birokraciji, na putu povratka obitelji Jakić.

Zahtjevan, naporan, ali uspješan povratak obitelji Jakić

Od samo jedne šesteročlane obitelji povratnika iz Kanade, danas imamo još tri nove obitelji. Šesteročlana obitelj Jakić iz Kanade danas broji sa zetovima i unucima 14 osoba. Obitelj Jakić time je zoran primjer gospodarskog i demografskog rasta koji se može ostvarivati boljom organizacijom povratka hrvatskih iseljenika u Domovinu. Da bi se to ostvarilo, bila je na prvom mjestu potrebna velika želja za povratkom i puno strpljenja, mudrosti i finansijske samostalnosti da bi se godinama pobijedila hrvatska birokracija i korupcija. Zapreka za ostvarivanje prava i raznih dozvola bilo je unedogled, od dozvola za gradnju kuće i hotela pa do nositrifikacija svjedodžbi i diploma, upisa djece na studij i sl. Sve su to Jakići izdržali, a posebno roditelji, bračni par, gospođa Jela i gospodin Ivo Jakić.

Bježanje u "bijeli svijet"

Ivo Jakić, rodom iz Posavine, jedan je od mnogih čija je obitelj stradala od partizana u ratu, a zatim su progoni nastavljeni od komunista i u miru. Posljedice toga režima bila su velika iseljavanja odnosno bježanje u "bijeli svijet" s težnjom da se živi u slobodi bez straha. Iako je pokušao naći posao, školovati se u Zagrebu, strah je vladao svuda oko njega i vidio je da se tako ne može napredovati. Iz Zagreba je otišao u Austriju, a zatim što dalje, u Kanadu. Mlađi Ivo daleke 1964. godine dolazi u Kanadu i marljivo traži svoj put. U Vancouveru je već stvorena velika hrvatska zajednica, a broj Hrvata samo raste. Hrvatska Crkva nije zaboravila ni zapustila svoje stado iseljenih Hrvata. Imaju svoju župu, svoju crkvu Prečisto srce Marijino, svoje svećenike, osnivaju razna društva da bi se osjećali kao kod kuće i čuvali svoje običaje, a nadasve svoj materinski jezik i svoju vjeru. Naravno da su željeli osnovati i obitelji. Mlađi Jakić već je nakon osam mjeseci pozvao u Kanadu dragu prijateljicu Jelu, što je ona prihvatile i kao devetnaestogodišnja djevojka napušta svoju rodnu

zemlju i odlazi u nepoznato. Brzo su se razumjeli, uskoro se vjenčali i zajedničkim snagama krenuli stvarati svoj hrvatski dom u tuđini. Već je tada postojala težnja kod svih iseljenih Hrvata za osamostaljivanjem hrvatske države ...prisjeća se Jakić svojih mladih dana u Kanadi. Već je tada mlađi Ivo odlučio: „...kad budemo imali svoju samostalnu državu, vraćamo se kući.“ A to još nije bilo ni na vidiku; Jugoslavija je bila sve jača i jača, a komunizam sve konkretniji na svim položajima, posebno u odgoju i školama. Bez „Crvene knjižice“ nije bilo napredovanja ni radnih mjesta za nepodobne. A Kanada, Amerika, Australija pružale su našim marljivim i vrijednim ljudima sve uvjete da se ostvare i svojom zaradom dobro žive. Zvuči jednostavno, ali ipak, oni koji su probali taj život, tvrde da je to „kruh sa sedam kora“, tvrd i često gorka okusa. Bračni par Jakić marljivo je i puno radio, dobili su i tri krasne kćeri, Mandu, Anu i Maricu te sina Petra s downovim sindromom, simpatična dečka kojemu je u Kanadi pružena sva potrebna edukacija i briga. U sklopu svoga poduzetništva Ivo Jakić izrađivaо je i hrvatske grbove kojih se na tisuće prodavalо na sajmovima i drugim hrvatskim proslavama.

Domovinski rat i nova briga za Domovinu

Obitelj Jakić pored svog je zahtjevnog života pratila sva zbivanja u Jugoslaviji pa je tako i početak Domovinskog rata za njih postala nova briga za Domovinu u vidu organizacija svakojakih pomoći. Sudjelovali su s velikom hrvatskom zajednicom od oko 70 tisuća Hrvata u Vancouveru u slanju pomoći u lijekovima, hrani i novcu te lobiranju za prestanak rata na najviše institucije u Kanadi.

Povratak u Hrvatsku

Ivo i Jela Jakić čvrsto su vjerovali u kraj rata i otvaranje mogućnosti za povratak kući. Kamo i kada i od čega tamo živjeti, nije bilo lako odlučiti. Obitelj je velika i treba osmisiliti sredstva za život. U Hrvatskoj zajednici družili su se s Hrvatima iz raznih krajeva Hrvatske pa im je dobar prijatelj bio i Giulio Boljuncić iz Medulinu koji je govorio: „Medulin ti je najlipše mesto na svitu.“ I zaintrigirao je Jakiće koji su odlučili posjetiti Medulin. Oduševljeni prirodom, morem i mirom, odluka je pala. I prije nego je rat završio, mudri *pater familias*, tata Ivo kupuje po povoljnim cijenama velike tere-

ne na samoj medulinskoj obali i priprema poslove za povratak u Hrvatsku. Turistička djelatnost obećava dobru budućnost za njegovu veliku obitelj. A kaže: "Treba i na unuke mislit." Ivo Jakić uspio je u svom naumu i od svojih terena stvorio s obitelji pravo malo turističko carstvo. Svi rade, a na mladima svijet ostaje. Mlada generacija nije bila baš oduševljena odlaskom jer ih čekaju neizvjesnost i izlazak iz sigurne i poznate sredine. Ali odgoj i priče o korijenima i rodbini iz jedne „male najljepše zemlje na svijetu“ ipak privlači i tri se mlade djevojke prilagođavaju i kreću u borbu za svoje mjesto u Hrvatskoj. Manda, najstarija kći, kaže da je imala sreću i brzo pronašla posao u državnoj službi Hrvatske kontrole zračne plovidbe u kontrolnom tornju Zračne luke Pula. Trajnim usavršavanjem stekla je zvanje operatora za preduzetno informiranje i dodatno zvanje motritelja za zrakoplovnu meteorologiju. Vrlo zahtjevan i odgovoran posao, ali ona ga neustrašivo prihvata. Ana želi upisati studij u Zagrebu i nailazi na velike poteškoće s upisom na Filozofski fakultet te na kraju sva razočarana u Hrvatskoj, bez poteškoća upisuje studij u Ljubljani. Zar je to moguće? Hrvatica povrtnica, govori hrvatski i bez poznавanja slovenskog jezika uspijeva u Ljubljani, a ne u Zagrebu?! Takvi su problemi česta pojava u našoj Hrvatskoj. Kasnije, Ana se uspijeva prebaciti iz Ljubljane na studij u Pulu i tu diplomira na Visokoj učiteljskoj školi. Ana danas radi u Puli kao prosvjetna djelatnica. Marica, najmlađa kći, teže se pomirila s preseljenjem i nakon srednje škole ponovno odlazi u Kanadu jer tamо ima još i tetu kod koje može boraviti. Vraća se u svoju prvu domovinu, gdje je rođena, ali bez obitelji teško je živjeti na daljinu. Otac Ivo nudi neka poduzetnička rješenja i Marica se ponovno vraća u Medulin. Uspijeva u turističkom projektu koji je otac ponudio, osniva obitelj i danas sretno živi u zemlji svojih korijena. Danas su sve tri sestre Jakić udane mlade žene, poduzetne i imaju zajedno petero djece, a Jela i Ivo petero krasnih unuka.

Život u Kanadi

U svome pripovijedanju o životu u Kanadi gospođa Jela prisjećala se velikih problema koje su kao stranci morali proći, ali kaže kako im je u tome najviše pomogla vjera i redovite nedjeljne mise. Ona svjedoči: „Imaš probleme, kreneš u crkvu i tako se problemi na misi istope.“ Pri povratku u

Hrvatsku, u Medulin, najveći dio birokrat-skih poslova preuzeila je gospođa Jela jer je u tome bila strpljivija i upornija. Naišavši na znakove po uredskim službama da se traži „kuverta“ za brže dobivanje dozvo-la, rekla je: „Mito neće ići nikako. Ni lipe. Ako treba, dolazit ću svaki dan dok me ne primite. Vi ste ovdje radi mene, a ne ja radi vas.“ Ovu pravednost i upornost kao da je gospođa Jela naučila iz Biblije od one „dosadne udovice“ koju je na kraju sudac morao primiti i riješiti da mu ne bi više

dosadivala. Ali za to je potrebna hrabrost i kako kaže gospođa Jela, financijska samostalnost. A to smo, hvala Bogu, imali. Da lakše zamislite gospođu Jelu, slična je svojoj poznatijoj sestri, Ruži Tomašić, koja se nakon povratka u Hrvatsku posvetila političkom radu. Obje su se u demokrat-skom svijetu naučile pravednosti i poštenu radu. Kad se nedavno vrlo teško razboljela, gospođa Jela opet je pokazala svoju čvrstu vjeru i odvažnost rekavši: „Isuse, neka bude volja Tvoja, ali ja nisam još sve konce po-

vezala.“ I ozdravila je kako bi još pomogla svojoj djeci i unucima i uživala plodove svoga životnog rada sa suprugom Ivom. Ivo Jakić je, pak, uspio u svom naumu i od svojih terena s obitelji stvorio pravo malo turističko carstvo. Danas on nadgleda i rade se da će mladi imati dovoljno posla za kruh u Domovini, bez tuđine. Hvala vam, obitelji Jakić, za primjer i bogatstvo koje ste donijeli iz tuđine u materijalnom, ali nadasve u duhovnom i obiteljskom nasljeđu.

“Schola Cantorum” u Podlabinu

PODLAIN U nedjelju 19. 3. 2017. na večernjoj misi u crkvi svetog Franje, odnosno Gospe Fatimske, pjevao je, i poslije izveo kraći koncert kao nastavak istog glazbenog izričaja, mješoviti zbor mladih iz Rijeke “Schola Cantorum”. Sve su prisutne oduševili i poveli u dosad, u ovom prostoru, neznane duhovne i kulturne visine. (BiB)

III. VEZE OBITELJI ČEKADA I DEFAR

„Lijepo je čuvati tajnu kraljeva, ali je slavno otkrivati djela Božja!“ (Tob. 12,7)

□ NAPOMENA: Zapis don Milorada Defara USPOMENE IZ NEOBIĆNOG MOZAIKA BOŽJE PROVIDNOSTI dovršeni su i priređeni 1992. godine u Zagrebu, u godini međunarodnog priznanja Republike Hrvatske. Jednu presliku teksta USPOMENE – po izričitoj želji gospodina Hrvoja Defara, brata don Milorada – prosljedila mi je prije nekoliko godina gospođa Marija Banko, pjesnikinja iz Tinjana (Jakovici). Gospodina Hrvoja Defara obavijestih o ideji da se fragmenti zapisa USPOMENA njegova brata svećenika objavljuju u „Ladonji“. (Tomislav Milohanić)

DON MILORAD DEFAR

Prijateljska i kumovska povezanost

Izuzetna je bila prijateljska i kumovska povezanost obitelji Čekada i Defar. I dok su fašistički nesretnci bili uzrokom naseljavanja braće Defar u Bosanskom Brodu, dotele je blagoslovljeno imenovanje župnikom razlogom dolaska cijele peteročlane obitelji Čekada. Prva svečanost novoga župnika proslava je patrona sv. Ilike i Mlada misa najmlađega brata vlač. Milivoja Čekade, koji je upravo završio teologiju u Sarajevu. Za tu mu je zgodu, na tekst nadbiskupa Šarića, tata uglazbio četveroglasnu svečanu pjesmu „Mladomisniče naš, zdravo!“ Ova izuzetno uspješna i efektna kompozicija ponavljala se rado u mnogim mladomisničkim slavljkama. Otac novoga brodskog župnika Andrija Čekada upoznaje braću Defar i doznaće da su zemljaci. Jer i on je stigao u Bosnu u posljednjoj četvrtini XIX. stoljeća kao mladi učitelj, koga je tadašnja austrougarska vlast poslala s namjerom da provodi prosjećivanje po njenu recepcetu. Mladi se, pak, učitelj odlično snašao i srođio s novom sredinom. Oženio se vatrenom bosanskom Hrvaticom Angelom Karlović i, prepustivši joj inicijativu, podigao Bogu i svojoj novoj domovini 4 sina i kćer, a da se nikad više nije vratio ni

u pohode svom rodnom kraju. Ljeti 1947. godine, kao bogoslov u pratinji svoga ordinarija, posjetio sam rodnu župu biskupova oca i u župnom smo uredu našli maticu krštenih sa svim podatcima, koje je njegov sin – tada biskup skopski i administrator banjalučki – pribilježio. To je župa Jelšane kod Ilirske Bistrike, uz prugu Rijeka – Šent Peter na Krasu, kasnije Pivka. Svoje je učiteljevanje Andrija Čekada ostvarivao po bosanskim gradićima: Novom Šeheru, Kreševu i Donjem Vakufu, pa su se tamno i djeca rađala. Već sama činjenica da su sva 4 sina i kći dobili na krštenju hrvatska narodna imena pokazuje da je majčina svijest o pripadnosti hrvatskome narodu bila upijena s majčinim mlijekom, a da otac ničim nije ni pokušao tu svijest izmjeniti. Tek upoznavši svoje istarske zemljake u Bosanskom Brodu, otac se osjetio nekako pomlađenim, sretnijim i kao da je s nekim davnim, starim prijateljima. Otkrila se ta sklonost ubrzo i nakon dolaska cijele obitelji. A kad je krepak i zdrav umirovljeni ravnatelj pučke škole ugledao u dvorištu braće Defar „Đog“ (kuglanu) za „burele“ (boće), postala je to nepropustiva nedjeljna razonoda za pomlađenoga župnikova oca. Kuglana se inače nalazila uz dvorišnu ogradu, na kojoj bi se povješalo desetak mlađih i starijih prolaznika. Suigrači su redom bili naši rođaci, kumovi i prijatelji Istrani iz Slavonskoga Broda, kojima su nedjeljna šetnja preko Save, razonoda i ugodni razgovori u istarskom dijalektu bili najljepšom naknadom za ostavljeni zavičaj. Bosanska šljiva i turska kava uz času vode bili su neizostavno, za Istrane novo, ali rado prihvaćeno lokalno osjećajuće zadovoljstvo. Zato se i najstariji među njima, g. Andrija Čekada, u tom društvu osjećao kao u svom davnom zavičaju, sretan i pomlađen, što on nije ni krio. Bunar u dvorištu obitelji Defar, pak, došao je na glas kad su ga moj stric i tata uredili za higijensko korištenje da se u njega ne izljeva voda, niti se moglo prići s drugim posudama. Bunarska voda, međutim, postaje to čišća i zdravija što se više crpi.

Jedan od najlakših poslova, a jednako plaćen kao i ostali, bila je služba vodonosne, kojima od proljeća do jeseni nije bilo odmora. Naš, pak, bunar, poznat po dubini, čistoći, lakoći i hladnoći vode – ljeti kao led, zimi se parila čaša – radio je noć i dan. Taj legendarni bunar slušao je pohvale

mnogih susjeda i prolaznika, a u ratu jadnika, ranjenika i zarobljenika. Nezaboravne su te godine pune najrazličitijih doživljaja u okruženju, koje će do u detalje poslužiti skrivenim Božjim planovima. Sve je poslužilo jednom cilju: da se usred svih zbivanja povežu dvije životne putanje – dvije prijateljske obitelji. Tako je, sasvim prirodno, došlo i do kumstava jer nakon spoznaja o zajedničkom „zemljaštvu“, nije bilo teško te osjećaje utvrditi višestrukim kumstvom. Prigodom sv. potvrde 1935. godine, najprije kumuju meni i sestri Duši župnikov brat Vladimir i sestra Neda. Godine 1937. u korizmi se rodio brat Hrvoje, a tata bio u bolnici zbog teške upale pluća. Kumstva se prihvata župnikov otac Andrija, otkad on postaje za moju obitelj „kum Stari“, gđa Angela „kuma Stara“, a župnikova sestra „kuma Neda“. Mene će, pak, svi oslovjavati s „kumašine!“ Župnikov otac, g. Andrija Čekada, priklonio se našoj obitelji svim svojim velikim ljudskim i prijateljskim srcem. Da ne ispadne, međutim, da je sve ostalo na ovozemaljstini, valja istaknuti da su supružnici Andrija i Angela Čekada bili i ljudi molitve i duboke vjere. O tome svjedoče brojna pisma, kao i činjenica da ih je Bog obdario s petero djece, od kojih su trojica svoj život posvetili Bogu. Najstariji, mons. dr. Čekada, bio je već tada članom Vrhbosanskog kaptola i do svog umirovljenja ravnateljem nadbiskupske kancelarije. Bijaše to čovjek čvrstih načela, izvanredan propovjednik i novinar od formata i zanata. Svoja je stajališta iznosio u raznim katoličkim glasilima do rata. Kako je svojim britkim i poput dinamita snažnim stilom razbijao i izvanredno sustavno razotkrivao paklenske komunističke laži, ovi su ga odmah 1945. godine osudili na tešku 12-godišnju kaznu. Prilikom izdržavanja kazne komunisti su ga bijedno pokušali okrenuti u svoju korist, kao i mnoge druge, od kojih mu je po patnjama najbliži blagopokojni mostarski biskup Petar Ćule.

Suradnik u Katoličkom tjedniku

Mons. Čekada dolazio je svom mlađem bratu na ispomoć svake korizme te ga zamjenjivao kad bi ovaj išao na odmor. Govorio je kao iz rukava, pa je bio rado slušani propovjednik, zbog snage primjera i siline misli. Autor je mnogih ogleda, članaka, rasprava i satire u poznatom Katoličkom tjedniku, koji je izlazio do 1943. godine. Bio

je najčešće autorom uvodnog članka s potpisom „dr. Ins“, po doktoratu što ga je stekao na sveučilištu u Innsbrucku. Drugi mu je bio iz života katoličkih obitelji, za primjer i poticaj, s potpisom Dr Č.Č. ili samo Č.Č. Trećima bi šibao bez milosti sve slabosti i još više gluposti, mane i skandale u životu pojedinaca i zajednica, crkvenih, državnih i političkih struktura, što se s posebnim užitkom najprije pročitalo, a potpisivao se s LIBER (SLOBODAN). U našoj su se obitelji njegovi članci gutali, komentirali i duboko cijenili zbog izvanredne temeljitosti, idejne dosljednosti i velika stila. U našoj obiteljskoj arhivi nalazi se njegov članak iz Katoličkog tjednika pod naslovom „Gdje Krist vlada“. Topao, simpatičan i idiličan opis kršćanskog obiteljskog patrijarhalnog ozračja u obitelji – Defar. Kad je u proljeće 1943. godine stigao „Katolički tjednik“ upola tanji i bez i jednoga članka iz pera Č.Č., moj se tata silno uplašio. Pomislio je da su ga ustaški žbiri uhitili i zatvorili jer ih je već nekoliko puta vrlo oštro ošinuo. U pismu kojim kum Stari izvješće mog tatu stajalo je, između ostalog, i pojašnjenje te situacije: „.... Čedomil je, Bogu hvala, živ i zdrav u Sarajevu i u svojoj kancelariji radi svoj posao. A što se tiče pisanja u „Katoličkom tjedniku“, na žalost, više ne čete čitati njegovih članaka, jer su mu tražili: ili da se prilagodi prilikama ili da piše po narudžbi, što on nije mogao prihvati. Za njega je istina jedna i sveta.“ Mons. Čekada bio je i članom ispitne komisije za polaganje ministrantskih ispita. Odlaskom brata mu Smiljana za pomoćnog nadbiskupa sarajevskog krajem srpnja 1939. godine, prestale su te lijepe prilike i susreti u župi Bosanski Brod. Teško je i zamisliti kako bi se razvijale stvari da 1939. godine nije iznenadna prekinuta neposredna veza obitelji Čekada i Defar. Kako je, naime, do iznenadnog imenovanja dr. Smiljana Čekade za pomoćnog biskupa sarajevskoga došlo u vrijeme ljetnih praznika te se za njegovu posvetu nije mogao organizirati sarajevski zbor „Trebević“, to je bivši bosanskobrodski župnik zamolio svog suradnika i dirigenta „Martića“ da priskoči u pomoć. I tako je 6. kolovoza 1939. godine, na opće zadovoljstvo svećenstva i naroda Božjega u sarajevskoj katedrali HPB „Martić“ osvjetlao obraz novoposvećeniku, župi bosanskobrodskoj i sebi, što je slavljenik znao ponajbolje ocijeniti i dostoјno zahvaliti svome kumu Anti.

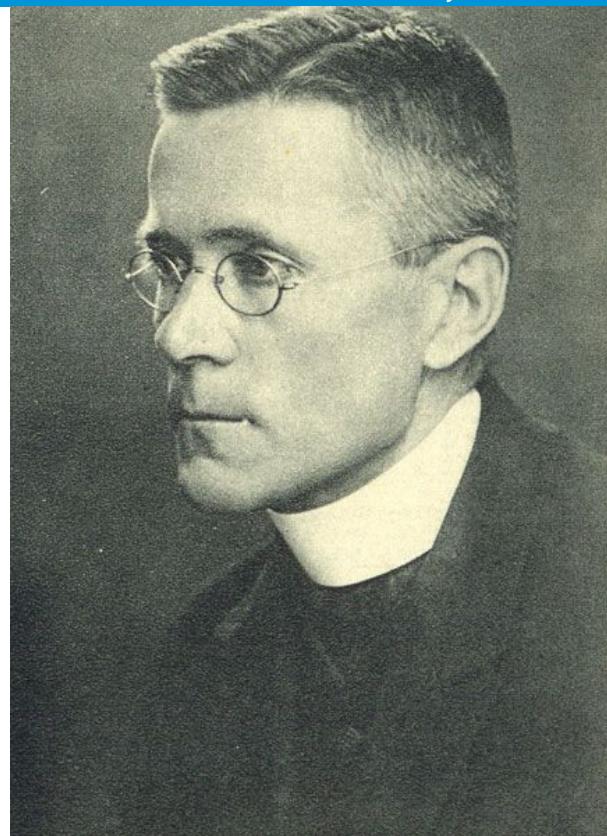
DAN IZ RAJA

Još početkom studenog 2016. godine odlučili smo mi, članovi zbara Župe Gospe Fatimiske iz Labina, sa svojim župnikom vlč. Blažom otici na hodočašće u Mariju Bistrigu. Odredili smo i datum, 4. ožujka 2017., dan prije prve korizmene nedjelje. Organizaciju puta prepustili smo gdje Zdenki Milevoj koja je u više navrata organizirala takva putovanja. U našoj crkvi sv. Franje u Labinu Donjem već od Božića javilo se 70 ljudi, a nakon toga gdje Zdenki iz cijelog Labinskog dekanata još 50-ak osoba, dakle, puna dva autobusa. Napokon je došao i taj dan. Krenuli smo s labinskog kolodvora u šest sati ujutro, svi uzbudeni i dobro raspoloženi. U jednom je autobusu bio vlč. Jeronim Jokić, a u drugom vlč. Blaž Bošnjaković zajedno s gotovo cijelim pjevačkim zborom. Putovanje je proteklo lijepo, uz molitvu i ugodne razgovore. Malu stanku imali smo u Ravnoj Gori. Bilo je zaista smiješno vidjeti nas, 120 osoba, kako smo se svih revno „bacili“ na doručak kao da smo utekli od gladi. Oko 10 sati stigli smo u suncem obasjanu Mariju Bistrigu. Sv. misa počinjala je u 11 sati. Mi pjevači imali smo velik privilegij: predvoditi pjevanje, a sv. misu predvodio je vlč. Jeronim Jokić, uz našeg župnika Blaža Bošnjakovića i još trojicu drugih svećenika. Sv. misa protekla je prelijepo, a nakon mise svi su se hodočasnici skupili oko oltara naše Majčice i svatko joj se u onom trenutku molio i zahvaljivao joj. Nakon mise imali smo ručak i slobodno vrijeme za razgledavanje, molitvu i kupnju suvenira. U 15 sati opet smo se svi okupili kod kipa sv. Ivana Pavla II., koji je i sam hodočastio u Mariju Bistrigu, odakle smo krenuli na Križni put. Uz čitanja i molitvu, vlč. Blaž predvodio je molitvu vrlo nadahnutim i divnim riječima. Nakon Križnoga puta krenuli smo kući, ali smo se zaustavili u Karlovcu gdje smo u crkvi Srca Isusova imali klanjanje. Lijepo smo dočekani, a klanjanje je bilo eksplozija meditacije, molitve i pjevanja. Jednom riječju kruna završetka jednog predivnog dana. Oko 22 sata vratili smo se u Labin. I moram napisati: u ovom vremenu kad ljudi više ni za što nemaju vremena, kad svi trče za poslom, za novcem, u vrijeme kada se ljudi više ne druže, rekla bih čak i ne poštuju, mi smo imali jedan dan pun zajedništva, ljubavi i veselja. Drugi dan, ja sam, iako me nisu pitali, svima koji nisu bili s nama rekla jedno: „Jučer sam doživjela raj na Zemlji!“ I mnogi drugi govorili su kako je bilo prelijepo. I zato zahvaljujemo našoj dragoj Majci Božjoj Bistričkoj koja nas je zagovarala kod svoga Sina da nam pokloni dan iz najljepših snova – dan iz raja! (Ljiljanka Česnik)

Hrvatski istarski preporoditelji

Jožef Srebrnič / Josip Srebrnić (III. dio)

Pretvaranje Srebrnićeve biskupije u sasvim talijansko područje, posezanje u jezik čak i u crkvi, itd., biskupa su naveli da se započne suprotstavljati okupatoru. Tako je biskup zatražio od okupatora da se barem vjeronauk predaje na materinskom jeziku apsolutne većine učenika. No, to je odbijeno, pa je u listopadu 1942. g. zabranjeno držanje vjeronauka u školama na hrvatskome jeziku, stoga ga svećenici drže u crkvi. Nadalje: „Od krčkog biskupa se zahtjeva ukidanje crkvenih funkcija na hrvatskom“, čak i „staroslavenskom jeziku. On to kategorički odbija.“ Stoga fašisti stupaju u akciju na svoj način: „Strpljivi zidovi se opet blate natpisima (...). Zidovi biskupije su premaleni za tolike natpise, za koje se ne zna, koji od njih najviše na nečastan način blati najintimnije nacionalne osjećaje domaćeg stanovništva.“

O ulozi biskupa Srebrnića u Drugom svjetskom ratu svjedoče nam i izjave njegovih suradnika koji kažu kako je biskup „(...) odlučno branio prava hrvatskog naroda protiv okupatora“, ali samo po pitanju jezika. Drugi autor navodi da se „(...) glavnina biskupova djelovanja tada sastojala u intervencijama za spašavanje golih života otočana“. Kada je okupator 1941. g. stigao na Krk i druge otote Krčke biskupije, Srebrnić piše brojne izjave i proteste u obranu vjernika. S druge strane, biskupovi ideološki protivnici tvrde da je

vjerno služio talijanskom i njemačkom okupatoru te da je bio proustaški i pročetnički nastrojen. Neki, pak, osporavaju navedene ocjene i navode kako Srebrnić „nije imao najbolje odnose s talijanskim okupatorom“ te da se zalagao za spas zatočenika iz talijanskoga koncentracijskog logora na otoku Rabu. Pretvaranje Srebrnićeve biskupije u sasvim talijansko područje, posezanje u jezik čak i u crkvi, itd., naveli su biskupa da se započne suprotstavljati okupatoru. Tako je biskup zatražio od okupatora da se barem vjeronauk predaje na materinskom jeziku apsolutne većine učenika. No, to je odbijeno, pa je u listopadu 1942. g. zabranjeno držanje vjeronauka u školama na hrvatskome jeziku, stoga ga svećenici drže u crkvi. Nadalje: „Od krčkog biskupa se zahtjeva ukidanje crkvenih funkcija na hrvatskom“, čak i „staroslavenskom jeziku. On to kategorički odbija.“ Stoga fašisti stupaju u akciju na svoj način: „Strpljivi zidovi se opet blate natpisima (...). Zidovi biskupije su premaleni za tolike natpise, za koje se ne zna, koji od njih najviše na nečastan način blati najintimnije nacionalne osjećaje domaćeg stanovništva.“ U više navrata talijansko-talijanska rulja kamejuje i na druge načine napada biskupov dvor. Srebrnić se tome suprotstavlja na svoj način: 1941. g. sudjeluje na biskupijskim konferencijama u Zagrebu, iako se njegova biskupija prema Rimskim ugovorima iz svibnja iste godine nalazila u okviru Kraljevine Italije te bi, s tim u skladu, trebao sudjelovati na konferencijama talijanskih biskupa na hrvatskoj istočnoj obali Jadrana koju je držao Rim. Time okupatoru i vjernicima daje do znanja da ne priznaje ni okupaciju, ni anektiranje prostora Krčke

biskupije Kraljevini Italiji. Okupator jasno vidi da nije dobrodošao u hrvatske i slovenske krajeve, stoga i najmanje iskaze neprijateljstva počinje kažnjavati. Biskup Srebrnić već četiri mjeseca nakon okupacije piše državnom tajniku Sv. Stolice, između ostalog, i sljedeće: „Neposredno nakon okupacije ovih područja u mjesecu travnju 1941. talijanske vlasti počele su s interniranjem svih onih osoba, koje su im bile prijavljene kao sumnjive i pogibeljne. Sve se to činilo bez optužnice, preslušavanja i sudskog postupka. Na taj način bilo je zatvoreno i deportirano stotine osoba. Muškarci su stali bježati u šume, da bi izbjegli zatvore. Srebrnić nije kao protutežu okupacijskoj vlasti podržavao pristajanje uz komunistički pokret koji je smatrao suštinski lošim. Ipak, u samim početcima nije branio svojim svećenicima da aktivno surađuju s antifašističkim široko utemeljenim narodnooslobodilačkim pokretom svojih vjernika, pa čak i da budu članovi narodnooslobodilačkih odbora, tijela federalne jedinice Hrvatske. No, postupno je započeo braniti aktivnu suradnju s NOP-om. Da njegova zabrana nije bila u cijelosti primjenjivana, svjedoči i Srebrnićevo traženje 1943. g. neka svaki svećenik njegove biskupije u roku od osam dana izade iz bilo koje organizacije NOP-a, inače će biti suspendiran. Ipak, nije odbijao susrete s predstavnicima NOP-a, pa se tako višekratno sastao s tajnikom Okružnog Narodnooslobodilačkoga odbora za Hrvatsko (Kvarnersko) primorje Ivanom Barbalićem.

Sastanak s dr. Ivanom Ribarom

U periodu između kapitulacije Italije i dolaska njemačkoga okupatora Srebrnić se

sastao s dr. Ivanom Ribarom, predsjednikom vrhovnoga tijela NOP-a Jugoslavije – AVNOJ-a: „*Tom mu je prilikom Dr. Ribar saopćio, kao nova narodna vlast nipošto ne kani dirati u historijske pozicije rimokatoličke Crkve (kao ni drugih crkava). Saopćio mu je to, kako Narodna Vlast, živo želi dobre odnose s Crkvenim vlastima, pače je zatražio od biskupa, ne bili mogao nekolicinu svojih svećenika dati kao vjerske referente kod narodno-oslobodilačke vojske.*“ Takva nastojanja pojedinaca ili grupa u vrhovima NOP-a bila su jedno, a praksa je sve više išla na štetu tada još uvijek širokih temelja narodnooslobodilačkoga pokreta. Biskupa se, dakle, ne može optuživati za kontakte s talijanskim i njemačkim okupatorom, kako se to činilo nakon Drugoga svjetskog rata, a istodobno ne spominjati i kontakte s predstavnicima NOP-a. Štoviše, kad je smatrao oportunim i potrebnim, primjerice, kad se radilo o gladi u njegovoj biskupiji i nabavci hrane s kopna, biskup je osobno prisustvovao sastanku Kotarskoga Narodnooslobodilačkoga odbora, najvišega tijela vlasti NOP-a otoka Krka. Znatan broj svećenika nije mogao shvatiti Srebrničevu politiku prema okupatorima: bio je svjestan da svojim slabim snagama ne može ništa grubo činiti protiv silovite nadmoći talijanskoga fašističkog te kasnije njemačkoga nacističkog okupatora, nego da treba pričekati rješenje sukoba u svjetskim razmjerima. Svoje kontakte s okupatorom i težnju da situaciju u svojoj biskupiji smiri i pridobivanjem biskupa, dr. Srebrnić je iskoristio za spašavanje ugroženih vjernika te za pribavljanje hrane za njih, s obzirom da su ih njemačke mornaričke jedinice sve češće držale odvojene od kopna, pa je na otoku započela velika glad. Išlo je to i dalje pa je biskup od njemačkog policijskog službenika upozoren kako Nijemci smatraju da biskup „*posređuje partizansku poštu*“. Bivši ban i jugoslavenski ministar pravde dr. Viktor Ružić u svojim je uspomenama zapisao kako je 1942. g. bio zatvoren zajedno sa svojim sinom te je Srebrničevom intervencijom kod vatikanskoga državnog tajnika oslobođen; kasnije je osobno zahvalio biskupu. Završetak rata i oslobođenje otoka Krka nastupilo je 17. travnja 1945. godine. Oslobođitelji biskupu nisu priznali zasluge u korist puka tijekom NOR-a, već su uzeli u obzir samo ono što se govorilo o njegovoj suradnji i što se znalo o njegovim kontaktima s okupatorom i kvizilinzima. Stoga se čak tvrdilo i pisalo da je „*u taj izdajnički rad uvukao i svoje podređeno svećenstvo*“. No, to nije vidljivo iz biskupove Okružnice svećenicima iz ožujka 1944. g. na koju se optužitelji pozivaju; iz toga se dokumenta tek vidi da ordinarij želi biti obaviješten o zbivanjima jer da nije u stanju reagirati kad ga posjete okupatorski „*zastupnici vojničkih i civilnih vlasti*“. Navodno je

već isti dan kad je Krk oslobođen, biskup uhićen te je dva dana kasnije odveden na kopneni dio preko puta otoka, u Grižane u Vinodolu. Ondje su protiv njega organizirane demonstracije te je biskup „*uz najgore pogrdjivanje*“ odveden na Sušak, gdje je čak bio fizički napadnut i ranjen. Prema nekim izvorima, na Sušaku je u konfinaciji proveo oko šest mjeseci. No, ni to ga nije obeshrabril, pa je u rujnu iste godine potpisao *Pastirsко pismo jugoslavenskoga katoličkog episkopata*, koje je usvojeno na općim biskupskim konferencijama u Zagrebu. U dokumentu se govori o strašnoj „*sudbini mnogih svećenika*“, među kojima ima ubijenih ili zatvorenih. Nadalje, spominje se kako su prestali izlaziti brojni časopisi, kako brojna sjemeništa još nisu vraćena Crkvi, kako je vjeronauk u školama postao neobvezan itd. Napadni na Srebrniču nisu stali: 24. studenoga zagrebački su crkveni krugovi obaviješteni kao je tridesetak ljudi napalo biskupa. O napadima je progovarao i nadbiskup A. Stepinac.

Izvršio koristan i Bogu ugodan posao

Djelovanje, a i život J. Srebrniča išli su polako prema svojemu kraju, ali s općim uvjerenjem vjernika kako je ljudima obavio koristan i Bogu ugodan posao. Osobito se to vidjelo u broju svećenika: njegovoj brizi od prvih dana dolaska na Krk ima se „*zahvaliti, da jedina krčka biskupija još i danas – za teških progonstava – preko svojih svećenika redovito providja svaku svoju župu, te u tome stoji najbolje od svih biskupija u Jugoslaviji*“ – veoma optimistično stoji u ocjeni objavljenoj u njutorškome *Krčkom kalendaru* za 1954. godinu, a povodom Srebrničeve tridesete obljetnice biskupovanja. Zbog starosti i bolesti Srebrnić više nije mogao sudjelovati u radu II. vatikanskog koncila (1962. – 1965.), pa ga je kao prokurator zamijenio tadašnji pomoćni biskup i njegov nasljednik dr. Karmelo Zazinović. No, iako nije osobno mogao biti u Rimu, bio je zainteresiran za rad Koncila i njegove rezultate, stoga je predložio i niz tema za raspravu. Polovicom petoga desetljeća XX. stoljeća, povodom Srebrničeve Zlatne mise, papa Pio XII. imenovao ga je visokim dostojaštvom uz papinsko prijestolje: *Assistens ad solium pontificium*. Godine 1963. povodom četrdesete obljetnice njegova biskupovanja, papa Ivan XXIII. odlikovao ga je imenovanjem za nadbiskupa „*ad personam*“. Posljednje dvije godine bolesti i starosti bio je prikovan za krevet. Preminuo je u sjedištu svoje biskupije 21. lipnja 1966., u devedeset prvoj godini života. Pogreb i pontifikalnu misu predvodio je dr. Franjo Šeper. Svečanost se odvijala 23. lipnja u krčkoj prvostolnici. Sahranjen je u toj katedrali, u kapeli Presvetoga Sakramenta, odnosno u kapeli Srca Isusova.

Pjesma o bl. Miroslavu Bulešiću u zborniku dječje duhovne poezije

Stigla nam je vijest kako je nekoliko vjeroučitelja, iz raznih osnovnih škola naše biskupije, prijavilo literarne i likovne radove vjeroučenika na ovogodišnji 6. susret dječjeg duhovnog stvaralaštva „Stjepan Kranjčić“ u Križevcima. Ove su godine tema bili svetci i blaženici. Na natječaj je pristiglo sveukupno 139 književnih i 293 likovna rada. Od toga su 62 književna i 24 likovna rada izabrana za tiskanje u zborniku radova. Pet literarnih radova učenika iz naše biskupije ušlo je u Zbornik.

Iz OŠ Monte Zaro, u kategoriji proza, dva literarna rada: učenica Nikol Krišto napisala je *Dnevnik moje prabake*, a Ana Rogalo *Miroslavova pravda*. Iz OŠ Kaštanjer u Puli u Zbornik ulazi rad Anje Žečević *Zrnce zlata* i Gregora Petrovića *Moja osveta je oprost!* Među izabranim radovima koji će ući u Zbornik jest i pjesma koju je napisala Paola Bilić, učenica 6. razreda Osnovne škole Svetvinčenat.

Blaženi Miroslav Bulešić

*Mlađiću kome je pravda bila mila
Božja ljubav je milost učinila
Miroslav je dobrotvor
Istarskoga kraja
Ljubav Božja ga je dovela do raja*

*Smrt je bila samo ljudsko okrutno
Djelo
Da u smrt baci mlado Miroslavovo
Tijelo.
No on se samo preselio k Bogu
Nikakvi noževi dušu njegovu ubiti
Ne mogu*

*Grob njegov na ponos nam osta.
Nalazi se usred Božjega hrama,
Miroslav je sada opet među
Nama.*

Katolička Crkva u Istri u vrijeme fašističkog i komunističkog totalitarizma (1920. – 1990.) – Progoni i stradanja

XVII. KOMUNISTIČKA „MANTRA“ IZ GODINE 1972. O POLITIZACIJI CRKVE U ISTRI

U periodizaciji odnosa jugoslavenskog komunističkog režima prema Katoličkoj Crkvi u Hrvatskoj i Jugoslaviji, koji se općenito može okarakterizirati kao periodično sitno popuštanje i krupno stezanje, povjesničari, obično, vrijeme od 1971. do 1990. dijele na dva razdoblja: na ono od sloma hrvatskog proljeća 1971. do smrti Josipa Broza Tita, i na ono od Titove smrti do urušavanja jugoslavenskog komunističkog režima krajem 80-ih godina. U cjelini gledano, prvo je razdoblje obilježeno pojačanim pritiskom na Crkvu koju se proglašava nosiocem klerikalizma i nacionalizma te aktivnim sudionikom u svim negativnim procesima od 1968. do 1971. godine. U drugom razdoblju dolazi do duboke krize jugoslavenskog društva na svim razinama, posebno onoj gospodarskoj. Strah od propasti pomnjiwo građene i svim sredstvima branjene komunističke jugoslavenske paradigmе postaje sve prisutniji. Taj strah pojačava i činjenica da se na čelu Crkve nalazi papa Ivan Pavao II., papa Poljak, koji je dobro poznavao propagandne mehanizme komunizma te se nije dao zavarati njegovom uljepšanom fasadom. Papa se javno zalaže za društvenu pravdu, za poštivanje ljudskih prava, prava naroda. „Štoviše, papa govori hrvatski, podržava stajalište hrvatske crkvene hijerarhije i poslužt će se svakom prigodom da naglasi opravdanost borbe hrvatskog naroda. Prvi put nakon desetljeća, Vatikan priznaje da je prema Hrvatima učinjena nepravda, te da je odlučan oduprijeti se žestokoj propagandi jugoslavenske vlade.“ (Jure Krišto, 1997.). Dodatni strah režima prema Katoličkoj Crkvi u Hrvatskoj izaziva Poljski slučaj i mogućnost da Crkva i u Hrvatskoj odigra onu ulogu koju je odigrala u rušenju komunističkog režima u Poljskoj. Sve to utječe na napade na Crkvu, uz objašnjenje da u Hrvatskoj nije moguć poljski scenarij jer crkva u Hrvatskoj navedno nije imala onu pozitivnu ulogu koju je imala kod Poljaka.

Crkva i vjera na stranicama „Glas Istre“

O komunističkom shvaćanju uloge Katoličke Crkve u jugoslavenskom samoupravnom društvu te o njezinu postkoncilskom otvaranju prema suvremenom svijetu, ilustrativan je napis novinara Žarka Panjkovića na stranicama *Glas Istre* od 4. srpnja 1969. godine, znači vremena prije 1971. Indikativno je da od 1966. unutar Crkve, ili bolje rečeno, nekih njezinih uglednih biskupa i teologa, postoji uvjerenje o mogućnosti preobrazbe komunističkog boljevičkog modela u samoupravni socijalistički model s ljudskim likom, ne samo nominalno nego i stvarno. Na tragu iznesenog zalažu se za dijalog, s uvažavanjem pišu o samoupravljanju kao stvarnosti unutar koje i Crkva može naći svoje mjesto i realizirati svoje poslanje. Čak se govori i o teologiji samoupravnog socijalizma. Međutim, spomenuti je članak jasan u svojoj poruci. Neki unutarcrkveni problemi, kao „bunt studenata teologije u Rijeci, gimnazijalaca pazinskog sjemeništa i istarskog svećenstva prema krutoj crkvenoj stvarnosti dokaz su utjecaja samoupravnog društva na crkvu (malim slovom jer, Bože, sačuvaj, naziv neprijatelja pisati onako kako pravopis nalaže) i njezina kretanja“. Autor u nastavku članka podržava staleška svećenička društva, jer su kooperativna s vlašću, i aktivnost svećenika u društvenim i humanitarnim akcijama, pa dodaje „u okviru Socijalističkog saveza“. Ovdje se nameće jedna usporedba, uz napomenu da podudarnost nije slučajna: Boži Milanović i istarskom svećenstvu zamjerala se svaka humanitarno-karitativna i kulturno-prosvjetna akcija jer nije bila pod okriljem Oblasnog Narodnooslobodilačkog odbora za Istru. Analiza religije i Crkve treba polaziti od znanstvenih činjenica i stanja socijalističke demokracije, zaključuje svoje razmišljanje novinar Panjković. Između redaka može se pročitati da religiji ne treba pristupati kao fenomenu koji je moguće volontaristički, administrativno dokinuti, nego traženjem njegovih uzroka. Razvojem pak socijalističkih društvenih odnosa i „ispravnim“

djelovanjem subjektivnih političkih snaga, na prvom mjestu Saveza komunista, nestat će potrebe za Crkvom i vjerom. *Glas Istre* u broju od 10./11. veljače 1973., znači otprilike tri i pol godine nakon gore spomenutog napisa, prenosi TANJUG-ovu informaciju o savjetovanju u Komisije za vjerska pitanja Izvršnog vijeća Sabora Hrvatske Zagrebu i predstavnika komisija za vjerska pitanja skupština općina iz cijele Hrvatske. Glavni govornici na savjetovanju bili su potpredsjednik Izvršnog vijeća Sabora Milan Rukavina-Šain i predsjednik Komisije za vjerska pitanja Izvršnog vijeća Sabora Zlatko Frid. Rukavina je govorio o zlouporabi Crkve i vjere u političke svrhe te nastojanju države da uspostavi dobre odnose s crkvama i vjerskim zajednicama, na temelju Ustava i pozitivnih zakonskih odredaba. Posebno je apostrofirao „funkcionere vjerskih zajednica“ koji politiziraju vjeru, ali ne s pozicija samoupravnog socijalizma, nego s pozicija protivnih onim službenim, marksističkim. Frid je istakao da će poštivanje zakona o položaju vjerskih zajednica i vjernika kao građana sprječiti Crkvu u nastojanju da preuzme posredničku ulogu između vjernika i društvene zajednice, tj. Crkva će, po Fidu, ostati ono što jest i mora biti – samo religiozna institucija. Na kraju nije zaboravio napomenuti da dio snaga u Crkvi djeluje s klerikalističkim pozicijama služeći se parolama „o ugroženosti Hrvata, te parolama vjerskoj neslobodi i obespravljenosti vjernika“. Oba govnika, istaknuti republički dužnosnici, u svojim govorima ponavljaju neke „mantine“ iz komunističkog, marksističko-lenjinističkog arsenala, koje se i danas u napadima na Crkvu mogu čuti, samo danas zaodjevene u nekakvo liberalno-demokratsko ruho.

Optužbe istarskog svećenstva za miješanje u politička pitanja

U dugu unutarcrkvenu raspravu o jurisdikciji i jeziku u kapelanijsama Pregari, Gradini i Topolovcu u kojima je živjela hrvatska većina i koje su bile pod jurisdikcijom Apostolske administrature u Pazinu, iako su se nalazile na teritoriju Republike Slovenije,

uključio se i Socijalistički savez radnog naroda (SSRN) Slovenije. Kordinacijski odbor za uređenje odnosa između samoupravnog društva i vjerskih zajednica, pri slovenskom Republičkom komitetu SSRN, na sjednici u Ljubljani 17. svibnja 1972. raspravljao je o crkvenom sporu oko triju kapelanija i zaključio kako je ustavno pravo svakog državljanina da vjerske obrede obavlja na svom materinskom jeziku te da će o svom stanovištu, radi rješavanja spora, obavijestiti slovenske biskupe i jugoslavensko veleposlanstvo pri Svetoj Stolici. Usput napominjemo da je tada jugoslavenski poslanik pri Svetoj Stolici bio Slovenac Stane Komar te da je zacijelo utjecao na preporuku vatikanskog Vijeća za crkvene poslove od 20. rujna 1972. u kojem se biskupu Nežiću preporuča da administratoru Koparske biskupije Janezu Jenku prepusti imenovanje slovenskog svećenika za dušebržništvo među slovenskim vjernicima u kapelanijama Pregara, Gradina i Topolovac. Na inicijativu Komiteta SSRN Slovenije reagirali su istarski svećenici. Na sastanku održanom u Pazinu ponovno su ukazali na neopravdanost izdvajanja 25 hrvatskih sela, među kojima su i spomenute kapelanije, iz sastava Republike Hrvatske, i njihovo pripajanje Republici Sloveniji. Svećenici su na ovom sastanku podsjetili na Spomenicu od 1. veljače 1956. u kojoj dokazuju neopravdanost pripajanja tih sela Sloveniji. Zagrebački je *Vjesnik* od 17. lipnja 1972. zamjerio istarskim svećenicima što se mijesaju u pitanje razgraničenja između dviju susjednih republika i žele prikazati kao branitelji hrvatskih interesa u Istri. Kao i toliko puta, ovdje se radilo o zamjeni teza. Nisu se svećenici upitali o međurepubličko razgraničenje, nego su reagirali na uplitanje jednog državnog tijela u unutrašnju crkvenu stvar. Ustajući u obranu svećenika, *Glas koncila* u broju od 25. lipnja 1972. smatra da je opravданo što su svećenici podsjetili na Spomenicu iz 1956. kada su kao građani jugoslavenskog društva, na legalan način, pokušali braniti svoje stavove i uvjerenja. *Glas koncila* se pita: „Možemo li ljude, koji su ovoj državnoj zajednici bili i te kako potrebni u danima stvaranja nove Jugoslavije, olako optužiti kao neprijatelje društva, kao klerikalce i šoviniste?“ Bilo je to retoričko pitanje. Komunistička ideološka matrica nikako se nije mogla oslobođiti jedne od svojih premissa da neprijatelj, unutrašnji i vanjski, nikad ne miruje, zato treba biti budan i promptno reagirati. Srstana u najopasnije protivnike jugoslavenskog socijalističkog sustava, Katolička Crkva u Hrvatskoj (i Jugoslaviji) i njezini službenici stalno su bili na meti budnih čuvara „vrlog novog svijeta“. Zato nije iznenadila prozivka javnog nastupa istarskog svećenstva. Dosljedno svom pozivu i poslanju ono je branilo interes većine svojih vjernika, istarskih Hrvata. Druga je stvar što su komunistički „gospodari života i smrti“ to smatrali miješanjem u politiku.

HODOČAŠĆE U FATIMU

Prigodom 100-te obljetnice ukazanja Blažene Djevice Marije

ORGANIZIRAJU

Župe: **✿Sv. Juraj-St. Pazin o 25-toj obljetnici proširenja župne crkve**
✿Sv. Lucija Pazinska o 25-toj obljetnici osnutka župe

Cijena aranžmana
5.900,00 kn
 (plaćanje u 3 rate)

8. - 17. rujna 2017.

Ima još slobodnih mjesta u autobusu,
 pa se mogu priključiti i vjernici iz drugih župa

Prijave traju do **29.4.2017.** na telefon
098 254 351 ili 091 1 688 075

DANI HRVATSKOGA JEZIKA

11. – 17. ožujka 2017.

Usvrhu promicanja, razvijanja i njegovanja hrvatske kulturne baštine, znanstvenog, stručnog i sustavnog izučavanja povijesti hrvatske Istre, radi njegovanja čakavštine, upoznavanja glagoljaštva kao jednoga od temelja hrvatske pismenosti i kulture, čuvanja i vrjednovanja izvorne hrvatske kulture, jezika, običaja, vjerskih i umjetničkih zavičajnih zasada i vrijednosti, **Bratovština HRVATSKA ISTRA** priredila je niz predavanja u OŠ Vladimira Nazora Pazin, u matičnoj i područnim školama, povodom *Dana hrvatskoga jezika* koji se obilježavaju od 11. do 17. ožujka. Ove se godine obilježava i 50. obljetnica donošenja Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika iz 1967. godine. Hrvatski sabor 1997., na temelju upravo te deklaracije, donio

odluku o obilježavanju *Dana hrvatskoga jezika*. U sedam škola (šest područnih i matična) troje je vrsnih predavača održalo osam predavanja.

U ponедjeljak, 13. ožujka 2017. u MŠ PAZIN i u utorak, 14. ožujka 2017. u PŠ SV. PETAR U ŠUMI **akademik Josip Bratulić** održao je predavanje: **HRVATSKI JEZIK – TRAJNI SPOMEN NAŠEG IDENTITETA**.

U srijedu, 15. ožujka 2017. u PŠ LUPOGLAV i PŠ TINJAN književnik Tomislav Milohanić (Društvo hrvatskih književnika) održao je predavanje: **I U JEZIKU MOJ JE DOM**.

U četvrtak, 16. ožujka 2017. književnik Tomislav Milohanić (Društvo hrvatskih književnika) održao je predavanje: **I U JEZIKU MOJ JE DOM** i u PŠ MOTOVUN i PŠ KAROJBA.

U petak, 17. ožujka 2017. u PŠ TRVIŽ i MŠ PAZIN dr. sc. Maja Polić (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) održala je predavanje: **HRVATSKI NARODNI PREPOROD POKRAJINE ISTRE S KVARNERSKIM OTOCIMA I ZNAMENITI PREPORODITELJI**.

Predavanjima su nazočili profesori i učenici viših razreda, a u Sv. Petru u Šumi svojega su sumještanina akademika Josipa Bratulića došli vidjeti i poslušati i oni mlađi. Bilo je to jedno vrlo korisno i lijepo iskustvo, kako za učenike, tako i za predavače, uz poruku: „Vidimo se opet!“

Povodom obilježavanja *Dana hrvatskoga jezika* u prostorima škola bili su postavljeni panoji na temu „**Hrvatski (materinski) jezik zalog budućnosti**“.

Darko Zgrablić: „Kap za dobar dan“

U izdanju nakladnika Josip Turčinović d.o.o. Pazin i suizdavača CIK „Dr. Božo Milanović“ d.o.o. Pazin izašla je knjiga „Kap za dobar dan“ autora vlč. Darka Zgrablića. I doista, tijekom došašća, božićnog vremena, korizme, Velikoga tjedna, vazmenoga vremena, vremena kroz godinu, uz svetkovine i blagdane, na 407 stranica, misli i kapi za svaki dan naći ćeće na stranicama ove knjige koju možete nabaviti u knjižarama Josip Turčinović d.o.o. u Pazinu, Poreču i Puli.

Iz Riječi suizdavača (Melita Gržić Pincin, glavna urednica Radio Istre)

(...) U programu je Radio Istra vjerski program zastupljen od samih početaka. Tadašnje uredništvo, svjesno, međutim, da čovjek danas ima sve manje vremena za sve, pa tako i za slušanje dugih radijskih formata, odlučilo je 2000. godine slušatelje svakoga jutra potaknuti na razmišljanje, uz kratku „Duhovnu misao dana“. Kako bi se, nakon nekoliko godina emitiranja, ta duhovna misao popularizirala, približila i širem krugu slušatelja, rubrika mijenja ime i termin. Postaje „Kap za dobar dan“ i emitira se od ponedjeljka do subote u 6:30. U toj su se Kapi za dobar dan najprije čitali prigodni tekstovi – poticajne misli, meditacije, kratke priče različitih autora: Phila Bosmansa, Henrika J. M. Nouwena, Bruna Ferrera, Anselma Grüna, Anthony de Mella i drugih. Te su duhovne jutarnje kapljice doobile novu dimenziju 1. rujna 2009. godine. U srcu, mislima, perom ili na računalu, a potom i u našem eteru, počeo ih je stvarati, pisati i oblikovati vlč. Darko Zgrablić, naš dugogodišnji dragi suradnik, svećenik i prijatelj. Reakcije slušatelja bile su izvrsne. Pozivi po emitiranju rubrike, e-mailovi, poruke... Što je to bilo jutros? Odakle ti tekstovi? Gdje to možemo pronaći? Možemo li to negdje preslušati? Možemo li to negdje pročitati?... samo su neka od pitanja s kojima su se naši voditelji susretali. Doista, autor iz dana u dan u Kapima prikazuje situacije u kojima se svatko od nas u životu nađe, temelji ih na Evandelju i upućuje nam poruku iz koje svatko može izvući pouku. Tijekom ovih su 25 godina postojanja Radio Istra u naš eter izgovorene nebrojene informacije, odsvirane nebrojene pjesme, realizirane nebrojene emisije. „Kap za dobar dan“ prva je rubrika koja je iz etera zaživjela i na papiru, u obliku knjige. Drago nam je da se to dogodilo u jubilarnoj 25. godini postojanja Radio Istra. Centar za informacije i komunikacije „Dr. Božo Milanović“, u sklopu kojeg

Radio Istra djeluje, ponosan je suizdavač ovog izdanja. Zavrijedili su to naši slušatelji, ali prije svega i sam autor koji nas iznova nadahnjuje kad god zatražimo neke prigodne duhovne Kapi uz određenu životnu situaciju ili vjerski blagdan. I kao kapljice koje se, isprva sitne, šire u sve veće krugove, sigurni smo da će se i ove naše Kapi širiti te promicati sve ono najbolje što je njihov autor, dajući im život, zamislio. A Božić čovik, kakav je vlč. Darko, sigurno je za sve nas zamislio samo dobro. Uzmimo to dobro, radimo najprije na sebi, na našim najbližima, u zajednici. I svijet će biti ljestvi. Svakoga dana. Baš kao u Kapi za dobar dan.

Iz Riječi autora (Darko Zgrablić)

(...) „Kap za dobar dan“ doista jesu samo kapi u moru onoga što nam Bog ima i može reći. Pišući ova kratka svakodnevna razmišljanja uz Evandelja dana i blagdana tijekom tjedna za istoimenu jutarnju emisiju na Radio Istri, i sam sam promišljao o toj Riječi, o sebi, o svijetu u kojem živimo, odnosima među ljudima, našim važnostima i prioritetima, veličinama i malenostima... ali uvijek u svjetlu Božje Riječi. I ne samo to, nego iznad svega o veličini, dobroti, ljubavi i milosrđu Onoga koji je tu riječ Izgovorio. Središte je svakog razmišljanja riječ koja je postala Riječ. Tada na valovima radija u našem glasu, a sada u slovu, darujem vam te kapi sa željom da u svakome od vas te riječi pomognu da Riječ i u vama zaživi. Danas u mnoštvu raznih izdanja, interneta i mobilnih aplikacija Evandelje može doslovno uvijek biti uz nas, treba ga samo otvoriti i uroniti. Tijekom trominutnog daha jedne „kapi“ za svaki dan neka Božja Riječ u vama zaživi puninom života. Zahvaljujem svima koji su mi na mom životnom putu pomogli da se ostvari taj odnos ljubavi, a za vas, ako niste, molim da postanete zaljubljenici u Božju Riječ, da vam svaki dan bude doista dobar.

Iz Predgovora (Anđela Jelićić)

(....) U sferi ljepote Biblija, lijepa Božja i ljudska riječ, izgrađuje čovjeka, otvara mu prostor napretka. U tom susretu čovjek raste u ljubavi prema Bogu, svijetu, bližnjemu i sebi. U ljepoti se divi, iz utjehe raste. Zato i sama Biblija čovjeka koji razmatra nad Božjom riječi uspoređuje sa stablom: njegova se krošnja širi i uzdiže prema nebu te učvršćuje korijen, donosi plod (Psalman 1) – blagosti, velikodušnosti, uslužnosti, dobrote, vjernosti. U biblijskim se tekstovima čovjek, otvoren govoru Duha, susreće s Bo-

gom, s Isusom. Vrijeme provedeno zajedno s Njim, značajno je. Kao što je Isus pozvao apostole da bi ih poslao propovijedati, ali i da u prvom redu „budu s Njim“ (Marko 3,14), tako poziva i nas da budemo s Njim – razmatrajući njegovu Riječ. Iz te prisutnosti izlazimo drugaćiji, spremni nositi drugima ono što smo i sami primili: utjehu, susret, rast, poziv, radost, ljubav i mir. Božja je riječ otajstvena. Zato što je Božja, ona je neiscrpna, nikada do kraja spoznatljiva, ali uvijek dovoljno jasna da može nešto reći svakom čovjeku u svako vrijeme, i istovremeno bliska: „Riječ ti je blizu, u tvom srcu i na tvojim usnama – to je Riječ vjere koju propovijedamo.“ (Rimljani 10,8) U tome je vrijednost kratkih komentara vlč. Darka Zgrablića na dnevna Evandelja, za emisiju Radio Istre „Kap za dobar dan“, objedinjenih u ovoj zbirci. Iz razmatranja vlč. Zgrablića izvire ponajprije želja da se čovjeku današnjice približi Evandelje, kao utjeha i kao mir. No, to nije smiraj koji bježi od stvarnosti, naprotiv, prožima ju ukazujući na onu dimenziju prihvaćanja i radosti koju samo Isusovo Evandelje može donijeti.

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI

29.-30. TRAVNJA
2017. VUKOVAR

580 mladih iz naše biskupije prijavljeno za SHKM Vukovar

Ovih su dana završene prijave za sudjelovanje na Susretu hrvatske katoličke mladeži koji će se ove godine održati u Vukovaru 29. i 30. travnja.

Od našeg dijecezanskog povjerenika za mlade, vrl. Dalibora Pilekića, dobili smo podatke o broju prijavljenih po dekanatima, odnosno skupinama. Sveukupno je prijavljeno 580 mladih. Po skupinama: Labin, Pićan i Buzet – 56, Poreč – 60, Umag – 49, Rovinj – 65, Kanfanar i Marčana – 51, pulska Župa sv. Antuna – 97, grupa raznih srednjih škola 60, Barban i GSS Jurja Dobrile Pazin 41. U svim skupinama ima mladih i iz drugih dijelova Biskupije. Sjećajući se ljepote toga događaja kada smo pred jedanaest godina mi bili domaćini SHKM u pulskoj Areni, želimo svima mladima koji će ove godine sudjelovati u Vukovaru da im to bude jedno divno iskustvo, a nerijetko za mnoge bude i svojevrsno sjeme nekog važnog životnog odabira. Dragi mladi, neka vam je blagoslovljeno!

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

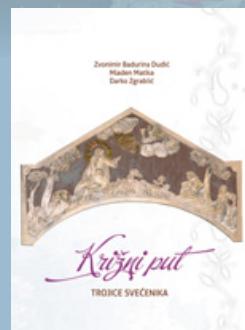
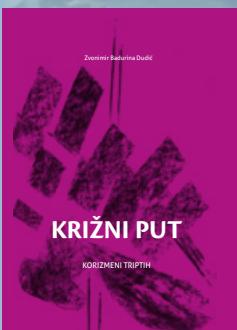
Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082

PULA, Dantev trg 1, tel. 052/216 498

POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

KNJIGE KRIŽNOG PUTA

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evandela
- nedjeljom u 8:30